

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti á 2 D, do 100 vrt á 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

O ministrih in drugih težavah.

„Minister werden ist nicht schwer, Minister sein dagegen sehr.“

Minister postati ni težka stvar. Treba je samo spremembe vlade in si lahko minister. Sprememba vlade pa tudi ni redka stvar — zato postane marsikdo minister. Seveda, biti minister — to je nekaj drugega.

Pesnik Oton Zupančič je nekoč rekel, da bi si ne upal biti minister niti za — lirčno pesništvo. Iz tega se vidi, da je naš pesnik skromen in pošten in da se zaveda ministrske odgovornosti. Ako bi vprašali pesnika, ki je rimal »Srbe na vrbe«, ali hoče postati minister, bi gotovo ne imel pomislekov. Zakaj, »minister« je lep naslov in tudi nekaj nese. Včasih so bili ministri celo slavni. Ko bi imeli ministrstvo za lirčno pesništvo, ni dvoma, da bi postal minister oni »pesnik«, ki je rimal »Srbe na vrbe«, zakaj, gotovo je še danes ugleden član SLS. To je glavna stvar. Kako bi vodil svoj resort, to ni tako važno, zakaj, glavna stvar je naslov in plača.

Kako je z ministri, smo videli pred nekaj leti na našem odru, ko so igrali igro »Če frak dobro pristojak«. Igro je napisal neki Nemec pod naslovom »Der gut sitzende Frack«, kar se slovensko niti dobro prevesti ne da, kakor da bi ne imeli talenta za frak. Zgodba o tisti igri je bila ta-le:

Neki minister je naročil pri krojaču nov frak. Ko je bil frak gotov, ga je poskušal krojaški pomočnik in — frak mu je stal sijajno. Zakaj bi jaz ne bil »minister«, si je mislil pomočnik in je šel na soarejo. In res, vsi so ga smatrali za ministra in vse se je pred njim klanjalo. Zato, ker mu je frak stal tako sijajno. In je prišel v ministrstvo in je prevzel svoje posle. Vse je šlo dobro, zakaj, frak je delal ministra. In celo rekli so, da že dolgo ni bilo takega strokovnjaka, kakor je ekselencia. Kakor torej vidite: postati minister, ni težko. In če frak dobro pristojak, gre tudi ministriovanje gladko. Krojaškega pomočnika so vprašali pozneje, ko je bil že »na razpoložanju«, kako je mogel biti minister, ko se ni ničesar učil, in je pravil, da tudi to ni težko: nekaj znajo različni šefi, nekaj se človek nauči od raznih referentov, druge zadeve rešijo tajniki, nekaj se spoznajo tudi »pomočniki« (namreč pomočniki ministrov), in tako je človek minister in še celo slaven, ne da bi sploh kaj vedel o svojem resortu. To je pravzaprav sreča, pomislimo samo, kam bi prišli, če bi ne bilo tako; saj še kljub vsem tem strokovnjakom minister ničesar ne stori. Takrat, pred 15 leti, se nam je zdela zgodba o krojaškem pomočniku in ministrskem fraku neverjetna stvar — danes jo doživljamo povsod, kar je gotovo napredek. Minister se lahko postane na več načinov. Tista Stritarjeva pesem:

Glej jo, glej, glavica bistra,
majhna glava, velik mož,
s časom boš še za ministra,
ako vedno priden boš...

ne velja več. Ni treba niti bistre glavice, niti pridnosti. Glavna stvar je, da si strankar, izberi pa stranko, ki ima za seboj največ ljudi, zakaj, neumnih ljudi je vedno več nego pametnih. In potem štiraj n. pr. bogoslovje: ker nočeš biti kaplan v kaki hribovski vasi, postani »politik«. Potem zabavlja na državo, na Srbe, na davke in na vojsko. Vse to je zelo lahko, ker je v tem — »judska volja«. Po »judski volji« boš izvoljen za poslanca — in po prvi krizi boš — minister. V neki državi je bil tak teolog dvakrat minister in drugič celo kot »dvojen«: prvič je urejal železnice, drugič pa vse vere in šole. — Drugi je hodil isto pot in je postal minister za šume; nekdo drugi se je učil klasične filologije in so mu dali v roke ministrstvo za promet in železnice, dasi se ni o tem učil v nobeni grški ali latinski gramatiki, minister pa je postal zato, ker je en del države ponujal — državnim sovražnikom. Še bolj čudno je postal nekdo v neki državi minister. Učil se je zgodovine — pa mu ni šla v glavo; ko jo je razlagal drugim, so vsi zaspali; v svoji znanosti je prišel do leta 1870... ko so Slovenci zahtevali

Prvi znaki nove politične krize.

Nezadovoljstvo v Davidovičevih vrstah.

— Beograd, 30. avgusta. (Izv.) Politične prilike so danes še neizpremenjene. Danes dopoldne pričakujejo povratka ministrskega predsednika Ljube Davidoviča in ostalih članov vlade. Popoldne prispeta kralj in kraljica. V parlamentarnih in političnih krogih računa, da krene po kraljevem povratku razvoj političnih prilik z brzim tempom v nov pravec. Opozicijski krogi so prepričani, da se bo kmalu pričela nova politična kriza, ker bodo opozicijski poslanci kralja obvestili o vsem dosedanjem delu nove vlade. V teh krogih je tudi že razširjena vest o novih kombinacijah in ima predsednik

narodne skupščine, Ljuba Jovanović, prevzeti važno nalogo. Krono namerjajo opozoriti, da je vse dosedanje delo Davidovičeve vlade v ogromno škodo državi celokupnosti.

Predsednik Ljuba Davidović z ostalimi ministri pride v Beograd danes ob 11. dopoldne. Takoj nato bo konferenca ministrov in za popoldne je sklicana seja ministrskega sveta, da razpravlja mnoga važna vprašanja, ker se pojavlja vedno večje nezadovoljstvo v vrstah Davidovičevega demokratskega kluba, o čemer piše tudi danes vladin organ »Pravda«.

Pred važnimi političnimi dogodki.

Povratak vlade v Beograd. — Proglasitev vojnega stanja v južnih krajih. — Akcija proti kačakom. — Kraljev povrtek se je zakasnil.

— Beograd, 30. avgusta. (Izv. Ob 12.30.) Danes ob 9.30 dopoldne so se povrtnili s slavnosti v Peči s posebnim salonskim vozom ministrski predsednik Ljuba Davidović, min. dr. Korošec, vojni minister general Hadžić, podpredsednik narodne skupščine Bakić in ostalo spremstvo vlade.

Za danes ob 16. popoldne je sklicana seja ministrskega sveta, na kateri se bodo razpravljala važna vprašanja in bodo posamni ministri poročali o svojih resornih zadevah. Razmotrivala se bo pred vsem notranje-politična situacija.

Kraljev povrtek se je nekoliko zakasnil. Nj. Vel. kralj in kraljica sta snoči prenočila v Skoplju. Več deputacij je tam naprosilo kralja in kraljico, da bi potovala še po drugih mestih, tako naj bi posetila Veles, Prilep in Štip. Vsled tega se bo najbrže kraljev povrtek zakasnil za nekaj dni. Danes dopoldne še ni bilo potrjeno, ali je kralj odpotoval v omenjene kraje ali v Beograd.

Kakor hitro se kralj povrne v Beograd, se prično razvijati važni politični

dogodki. Ni izključena možnost, da stojimo neposredno pred važnimi in dalekosežnimi izpremembami v naši notranji politiki. Pri nadaljnjem razvoju političnih dogodkov niso izključena velika iznenadenja.

Zdi se, da krona že uvideva, kam vodi državo politika, ki je pod neposrednim vplivom komunističnega eksponenta Radića.

Z ozirom na poročila, ki jih je »Reč« včeraj objavila, da so kačaki napadli orožnike, ki so stražili progo, kjer se je vozila kraljevska dvojica, je treba pripomniti, da danes dopoldne vsi novinarji, ki so se udeležili slavnosti v Peči in ki so se vozili v spremstvu kralja, potrjujejo z vso resnostjo, da so kačaki res na poti Peč-Mitrovice deset minut pozneje, ko je mimo vozil dvorní avtomobil, napadli orožnike.

Vsled neprestanih napadov od strani kačakov je danes razširjena vest, da bo za gotov čas v južnih krajih proglašeno vojno stanje, da se na ta način iztrebijo kačaki in da se v jedru uduše njih napadi.

Nemčija na potu gospodarske in finančne obnove.

Nemški parlament sprejel zakone k Dawesovim načrtom. — Glasovanje v državnem zboru vso javnost iznenadilo.

— Berlin, 29. avgusta. (Izv.) Za četrtke določeno glavno glasovanje o zakonih, ki jih je imel sprejeti nemški državni zbor k Dawesovim načrtom in londonskemu sporazumu, je bilo odgodeno na danes. Za glasovanje je vladalo povsod v vsej javnosti in zlasti v diplomatičnih krogih napeto zanimanje.

zedinjeno Slovenijo. O nadaljnjih letih ni vedel ničesar. Ko je prišel prekrat, so ga morali po ulicah klovnuti, da so mu dokazali, da je svetovna vojna že končana in da je nastala Jugoslavija. V svoji omejenosti je namreč budalil o neki republiki. Pa je postal minister, še celo zemljo so mu dali, da naj jo drugim deli. Tako so pota do različnih resortov ministrskih različna.

Seveda se minister, kakor je rekel oni krojaški pomočnik, lahko kaj nauči, če hoče (in more! Opomba tipografa). Vselej to ni potrebno, zakaj, glavna stvar je, če frak... to se pravi, če znaš slepiti druge. Pri neumnih ljudeh to ni težko. Tako je šel n. pr. v Jugoslavijo, ali, kakor ministri pravijo, v državi SHS, minister dr. Kulovec v Surdulico, kjer so Bolgari leta 1915, pobili do 8000 ljudi. Tam bi se lahko naučil, koliko žrtve je stala svoboda in kako je trpel srbski narod ob času, ko je njegova stranka slavila sovražnike tega naroda. Odpril bi »Slovenca« leta 1915, in ni treba niti talenta, da bi se sramoval in spoznal krivico in bi več ne govoril proti žrtvam; toda on dobro ve, da ne bo več minister, če bi se spreobrnul, ker smo zgoraj povedali, kako je ta stvar in kodi vodi pot do ministra. Ali pa v isti državi je šel dr. Korošec v Peč, kjer so slovesno ustoličili patrijarha na starodavni sedež srbskih patrijarhov, kar

dokazuje, da je bila stara srbska pravoslavna cerkev prava nositeljica narodne prosvete... Lahko bi se na lico mesta naučil te lepe zgodovine in bi morda celo spoznal, kako lepa stvar je narodna cerkev, kako lepo je slovansko bogoslužje, kakšna neumnost je, z Bogom govoriti v tujem jeziku — in bi potem kot minister ver odredil, da sprememo vsi to, kar je lepega in našega — toda ne, minister se tega ne bo naučil in bo še naprej zabavljaj čez pravoslavlje in slovansko bogoslužje — ker bi sicer ne bil zopet minister. Sicer so to tako čudne stvari, da jih človek komaj razume, a to je mogoče zato, ker se ministru ni treba učiti. Včasih se tudi ne izplača za tako kratek čas. V drugih državah bi bili taki ministri nemogoči, kjer so mogoči — ni mogoča država. Je pa v tisti državi še mnogo enakih in podobnih kandidatov, ki čakajo na svoj čas: upajo namreč, da bo obstala država še tako dolgo, da pridejo na vrsto.

Potem poidejo vsi na razpoložanje: oni in država. Svetu bo ostala samo še farsa za spomin. Morda bo drugim v zgled in spomin. Pravijo namreč, da ima vsak narod v svetu in zgodovini svoj poklic. Srbom so ga priznali v tem, da se žrtvujejo za druge. Zato se Hrvati in Slovenci branijo ujedinjenja — pač pa nudijo Srbom svoje — ministre. In to je lahka stvar.

znamenje za pričetek seje, je nastala grobna tišina. Najpreje je predsednik raztolinačil način glasovanja, naglašujoč, da pride najvažnejši zakon o nemških železnica kot garancija za reparacije pri glasovanju kot sedma točka na vrsto.

Pred glasovanjem je državni kancelar dr. Marx podal kratko izjavo, v kateri je še enkrat reasumiral stališče vlade k tem zakonom in položaj Nemčije. Omenil je: Imamo namen pri mednarodnih, sprejetju strokovnjakega poročila sledečih pogajanjih to uresničiti, kar predlogi zahtevajo. Če ne dosežemo tega namena, bo morala nemška vlada smatrati zaman vse težke žrtve, ki jih je imel nemški narod s sprejetjem strokovnih zakonov. Po londonskih konferencah upa vlada, da se doseže začetni cilj. Na vsak način bo vlada za to skrbela, da se cilj doseže v določenih rokih. Državni kancelar je dalje izjavil, da vlada v načelu in bistvu soglaša s predlogi nemških nacionalcev, ne more pa privoliti v predlagano obliko.

Posl. Köhnen (kom.) je v imenu svoje stranke odklonil vse predloge. Nato se je pričelo glasovanje. Komunisti so zahtevali poimensko glasovanje o vseh zakonih, socialisti nasprotno samo poimensko za zakon o železnica, da se ve, kdo komunistov in nemških nacionalcev bo »proti« ali »za« glasoval.

Pet minut po 15. se je pričelo glasovanje. Najpreje je zbornica odglasovala zakon o bankah. Oddanih 433, za vladin predlog 259, proti 72 in 2 prazna.

Po tem prvem glasovanju je nastal med nemškimi nacionalci velik nemir. Nekateri so se odstranili iz dvorane. Voditelji nacionalcev so se sestali na posvetovanje. Po tem so za-

stopniki nacionalcev podali svoje izjave ter zahtevali koncesije v obliki, da se mora sedanja vlada preorjantirati v nemškonalcionalnem smislu. Sledilo je glasovanje o nadaljnjih zakonih. Nacionalci so bili iznenadeni, ko se je ugotovilo, da je pri nadaljnjih glasovanjih vedno več poslancev prisotnih. Pri glasovanju o zakonu glede industrijskih bremen je naraslo število glasovnih na 438.

Ko je predsednik naznanil, da prihaja na vrsto zakon o nemških železnica, so vstopili v dvorani vsi nemški nacionalci. Oči vseh so bile uprte v nie. Prvi po imenih poklicani nacionalci so oddajali rdeče listke, kar je značilo, da glasujejo proti zakonu. Takoj je bilo v zbornici razširjeno mnenje, da bodo nacionalci kompaktno glasovali proti, kar pa se ni zgodilo, kajti večina pozneje pozvanih nacionalcev je glasovala za zakon, oddajali so bele listke.

Ko je bilo glasovanje o tem zakonu končano, je predsednik med veliko napetostjo izjavil:

»Državni zbor ima 465 poslancev, tako, da znaša v smislu zakona dvotretjinska večina 311 glasov. Od 441 oddanih glasov znaša dvotretjinska večina 299. Med tem je za zakon glasovalo — 314.«

Ko je predsednik objavil ta rezultat, so dvignili komunisti strahovit kral in so začeli psovati nacionalce. Socialisti so se ironično smejali. Nacionalisti niso niti z besedo reagirali. Med velikim viharjem je predsednik še dalje naznanil, da je proti zakonu glasovalo 127 poslancev.

Zakon k Dawesovim načrtom so torej sprejeli in s tem tudi parlament rešen svoje težke usode.

Vladin uspeh v zbornici je vse iznenadil.

Spremembe uradniškega zakona.

Nezadovoljstvo proti komisiji.

— Beograd, 30. avgusta. (Izv.) Vladni listi poročajo k spremembi uradniškega zakona: Ker je v glavnem zbran material za spremembo uradniškega zakona, se v ponedeljek vrši prva seja posebne komisije, ki ima nalogo, da korigira uradniški zakon in izvede gotove spremembe. V to komisijo so pozvani: pomočnik pravosodnega ministra Strundjalič, načelnik notranjega ministrstva Vasa Lazarevič, član glavne kontrole Milan Vasović, načelnik pravosodnega ministrstva Vasa Petrovič. Zelo značilno je, da danes vladina »Pravda« ostro protestira proti sestavi te komisije, češ da ji dva člana v komisiji ne ugajata, ker sta sestavljala sedanji uradniški zakon.

Zasedanje Društva narodov.

Prve seje. — Prihod delegacij.

— Ženeva, 30. avgusta. (Izv.) Glavnemu sekretarju so sedaj najavljene vse delegacije iz raznih držav — članic Društva narodov. Delegacije po večini prispo danes in jutri, v nedeljo. Pod predsedstvom belgijskega zunanjega ministra je imel včeraj dopoldne svet Društva narodov plenarno sejo, na kateri je določil dnevni red za plenarno zborovanje Društva narodov. Rešil je tudi nekatera administrativna in finančna vprašanja. Popoldne je Društvo narodov v javni seji razpravljalo o trgovini s sužnji. Delegat Branting je poročal o omejitvi zavživanja opija.

— Ženeva, 30. avgusta. (Izv.) Komisija za mornarico in zrakovplovstvo se je včeraj sestala, da razpravlja o načrtu Društva narodov glede vprašanja omejitve vojne mornarice in vojnega zračnega brodogoja. Dalje je razpravljala o kontroli izdelovanja municije v Avstriji, Nemčiji in na Madžarskem.

PODPIS LONDONSKEGA SPORAZUMA JUTRI.

— London, 30. avgusta. (Reuter.) Podpis zapisnika o londonskem sporazumu je določen za jutri 31. t. m. ob 12.30. popoldne.

Podpis londonskega zapisnika.

— London, 30. avgusta. (Izv.) Ko so včeraj popoldne v zunanjem ministrstvu verificirali pooblastila zastopnikov velesil, se je danes ob 12.30 v zunanjem ministrstvu izvršila ceremonija podpisa protokola k londonskem sporazumu. Ministrski predsednik MacDonald ni bil pri ceremoniji prisoten in je protokol podpisal za Anglijo podtajnik za zunanje stvari sir Eyre-Cosquet, za Italijo poslanik Della Toretta in za Francijo Jusserand.

RUSIJA PRIPRAVLJA VELIKE VOJAŠKE MANEVRE.

— Varšava, 30. avgusta. (Izv.) Radio poročilo iz Rige veli, da je ruska vrhovna komanda odredila splošno mobilizacijo na 30. avgusta. Oficijsko poročilo iz Moskve veli, da se bodo ta dan vršili v okolici Moskve veliki vojaški manevri. V tukajšnjih političnih krogih smatrajo da so ti manevri v zvezi s posostrenjem položajem med Rusijo in Romunsko.

MEŠČANSKA VOJNA NA KITAJSKEM.

— Newyork, 30. avgusta. (Izv.) Državni departement za zunanje zadeve potrjuje poročilo, da se Kitajska nahaja pred izbruhom meščanske vojne. Amerika in Anglija sta v kitajske vode pred Shanghai poslali močnejšo eskadro vojnega brodogoja.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala.

Zagrebska borza.

Dne 30. avgusta, Prosti promet

Danes borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 14.95, Pariz 435—440, Milan 350.50—352, London 355.50—356.50, Newyork 79.25, Praga 238—238.50, Dunaj 0.1120.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 30. avg. Današnja borza: Beograd 6.70, Praga 15.95, Newyork 531.25, London 23.91, Pariz 29.02, Milan 23.61, Berlin 1.265, Dunaj 0.00749.

— Trst, 30. avgusta. Predborza: Beograd 28.42—28.50, London 101.15—101.25, Pariz 124—124.50, Newyork 22.40—22.45, Curih 412—414, Pariz 28.42—28.50, Dunaj 0.0315—0.317, Praga 67—67.50.

— Dunaj, 29. avg. Devize: Beograd 893—897, London 318.300—319.300, Milan 3139—3151, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3852—3868, Praga 2127—2137, Curih 12.355—13.405. — Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 892—898, lira 3145—3165, češka kro- na 2112—2128.

Zbor industrijskih korporacij.

— Beograd, 30. avgusta. (Izv.) V prostorih Centrale industrijskih korporacij se je včeraj od 10. dopoldne do 14. popoldne vršil zbor industrijev pod predsedstvom predsednika Bajlonija in ob sodelovanju podpredsednikov Frana Windischerja iz Ljubljane in Aleksandra iz Zagreba. Tajnik centrale doktor Gregorič je poročal o polletnem delovanju centrale, po odobrenju poročil je zbor sklenil:

a) da se uvede nova carinska tarifa z zlatim aglijem, da more industrija izkoristiti čimbolj svojo kapaciteto tudi s tem, da se čim uspešneje usposobi za izvoz;

b) da se železniška tarifa prilagodi potrebam naše industrije tudi pri uvozu sirovin, premoga in da se uvedejo eksportni in pristaniški tarife za dovoz pšenice v mline in transport moke iz mlinov;

c) da se takoj ukine izvozna carinska ekspedicija, da se čimbolj poenostavi in poceni osobito pri težkem blagu;

d) da se ukine predpis o zavarovanju valute;

e) da se zagotovi nemoteno delo pri industriji absolutno potrebnega inozemskega delavstva in delavske sile;

f) da se ukine železniška navedba, s katero se nekateri težki predmeti za čas od 1. marca do 31. maja uvrščajo v višji tarifni razred.

Podpredsednik dr. Fran Windischer je podal daljše poročilo o slovenski industriji in o delavstvu, omenjajoč, da se primorski begunci Slovenci in Hrvati tretirajo kot inozemci. Dalje je za to, da se ne razdele trgovsko-obrtno zbornice, specialno v Sloveniji, in to iz finančnih razlogov. Zdi se mu, da tudi Slovenska ljudska stranka kot najmočnejša stranka v Sloveniji stoji na stališču nepodeljenja trgovsko-obrtnih zbornic. Zastopnik Zagreba, Alexander, je zagovarjal akcijo za razdelitev zbornic v trgovske in obrtne, nakar je dr. Fran Windischer pripomnil, da je bil bivši minister trgovine in industrije dr. Krizman proti temu.

Sestanek zunanjih ministrov v Ljubljani.

Razgovori med dr. Marinkovićem in Duco. — Odhod ministrov v Ženevo.

V palači na Bleiweiserjevi so se včeraj od 10. dopoldne do 14. popoldne vršili diplomatski razgovori med zunanjim ministrom dr. Vojo Marinkovićem in romunskim zunanjim ministrom Duco, katerim sta prisostvovala poslanika Colak-Antić in Emandi. O teh razgovorih je bil popoldne izdan ta-le komunikat:

»G. Duca, minister zunanjih del kraljevine Rumunije in dr. Voja Marinković, minister zunanjih del kraljevine SHS, sta se sestala v Ljubljani dne 29. avgusta. Po izmenjavi misli o vseh vprašanih, ki so se obravnavala že prej in ki so bila pred dvema dnevnoma predmet razpravljanja med dr. Benešem in dr. Marinkovićem, sta se ministra popolnoma sporazumela glede tega, da ni nobenega razloga, spremenjati v kakršnekoli oziru prejšnjih odločitev. Prožeta želja, da se prijateljsko vezi, ki vežejo obe državi, še bolj utrdijo, sta sklenila, da bodo delegati Male antante delovali sporazumno v vseh vprašanih, ki bodo na dnevnem redu skupščine Društva narodov. Razpravljanje o neresenih vprašanih med Rumunijo in kraljevino SHS je dovedlo istotako do popolnega soglasja.«

Po končanih razgovorih sta priredila zunanji minister in njegova gospa soproga intimen obed na čast zunanjemu ministru Duki, na katerega so bili povabljeni ljubljanski škot dr. Anton

Bonaventura, veliki župan dr. T. Šporn in predsednik višjega sodišča dvor. svet. dr. Babnik. Po končanem obedu sta se ministra popoldne v avtomobilih odpeljala na Bled, kjer sta ostala do večera, nakar sta se vrnila v Ljubljano ter sta snoči ob 23.30 odpotovala v Ženevo.

Romunski zunanji minister je po končani konferenci podal zastopnikom tiska kratko izjavo o medsebojnem razmerju med Jugoslavijo in Rumunsko ter o problemih, ki se imajo rešiti na zborovanju Društva narodov. Med drugim je izjavil:

V očigled zborovanja Društva narodov pridejo v Ženevi na dnevni red ta glavna vprašanja: načrt pogodbe o medsebojni pomoči, garancijski pakt in razorožitve. Odobren je sklep, ki je bil storjen v Pragi, da države Male antante nastopajo solidarno pri Društvu narodov. Glede načrta medsebojne pomoči in razorožitve je bil naš odgovor Društvu narodov identičen z odgovorom naše vlade. Mi smo v načelu pristali na splošne razorožitve. Bili bi zelo srečni, če bi mogli osvoboditi naš proračun od bremen, ki jih nam nalaga današnja situacija. Toda ne moremo sprejeti odgovornosti, da razorožimo našo državo sedaj, ko ni stvarnih in uspešnih garancij v načrtu pogodbe o medsebojni pomoči. Ta načrt ne nudi potrebnih garancij za našo varnost.

list Boris Savinkov je bil pomiloščen na 10 let ječe. Osrednji komitet sovjetov je sprejel nasvet vojaškega sodišča, da se spremeni smrtna kazen Savinkovu na deset let ječe. Sklep osrednjega odbora pravi: »Ker je sedaj ugotovljeno, da se je Boris Savinkov popolnoma odrekal boju proti sedanjemu sovjetskemu režimu ter je izjavil, da je pripravljen pošteno služiti delavskemu ljudstvu pod vodstvom oblasti, ki je izšla iz oktobrske revolucije, vsled tega smrtna kazen ni več potrebna. Pravni čut proletarskih mas ne more biti navdahnjen po osveti.«

ROPARJI NAPADLI VLAK.

— London, 29. avgusta. (Izv.) Daily Evening poroča iz Odese, da so roparji napadli potniški vlak, ki vozi med Odese in Mosko. Razdril so tir, tako da je zavolj vlak v stran, nakar so se vagoni vneli. Več potnikov je zgorelo.

Slučaj kmetijske družbe.

Klerikalci se še vedno drže starega principa, da je treba v vseh organizacijah, v vsem javnem in zasebnem življenju izvesti parcelacijo in oddvajanje od nasprotnih strank in da pod nobenim pogojem ne smejo sodelovati z drugomiselnimi v nestrankarskih, strogo stvarnih in strokovnih ustanovah in družbah. Odtod klerikalna cepitev, odtod borba za javne institucije, da se jim odvzame nestrankarski, strogo stvarni ter obkrožni značaj in da se izpremene v klerikalne agitacijske ustanove, v partizanske grupacije brez vsakega stvarnega in istinita odnosa do resničnih narodovih potreb in želj. Nov prispevek k tej, za narodov napredek sila škodljivi taktiki so klerikalci doprinesli včeraj, ko je notranji minister na prigovor klerikalnih prijateljev v centralni vladi, odstavil dosedanjega vladnega komisarja ter imenoval klerikalnega agitatorja ter absolutnega analfabeta v poljedelskih stvarih prof. Jarca za voditelja te obkrožne in povsem nestrankarske ter splošni kmetijski blaginji posvečenega zavoda. Namen klerikalnega nasilstva ni ta, da se dvigne Kmetijska družba na višjo stopnjo strokovnega stanja in da se izpolni v svoji notranjosti v korist slovenskega kmeta brez razlike stranke in političnega izpovedanja, marveč da se upropasti zavod, ki je živel od nestrankarstva ter resničnega strokovnega dela in izpreobrne v partizansko jahalstvo. S tem najnovejšim klerikalnim nasilstvom pa je prizadeta še druga stvar, ki se tiče splošne koristi slovenske javnosti. Tudi v Jugoslaviji mora prekositi priti na površje princip, da se država ne vmešuje v vsako zasebno zadevo in da prepusti prostovoljni javni delavnosti čim širšo avtonomno pot. Klerikalci, ki so zadnja leta tako grdo agitirali s »samopravo ljudstva« z avtonomijo in z drugimi takimi klerikalno-popolnopravnimi ter laždemokracijskimi idejami, pobijajo sedaj slovenske avtonomne in prostovoljne institucije ter s pomočjo ukaznega in nasilnega centralizma ter protizakonitega, samovoljnega delovanja ministrov upropaščajo Kmetijsko družbo, ji nasilno vsiljuje komisarja, agitatorja prof. Jarca ter ji jemljejo avtonomno organizacijo. To dvoje si je treba zapomniti, da bomo pravilno cenili klerikalno demagogijo z visokimi gesli ter njih dejansko prakso

s pomočjo slabo razumevane ter čisto kršene Vidovdanske ustave ter unitarizma, ki ga gospodje razumejo in izvajajo kot centralistično samovoljo klerikalnih ministrov, dočim je vidovdanski unitarizem zadeva poštenega vodstva ter širokega samoupravnega delovanja države in naroda. Za nasiljem s Kmetijsko družbo tiči obel klerikalni princip upropaščanja stvarnih in strokovnih ustanov in organizacij za celoto ter njihovo izpreobračanje v ognjišče klerikalnega partizanstva!

Politične vesti.

— Imenovanje velikih županov. Po poročilih vladnih listov je Nj. Vel. kralj Aleksander I. podpisal v Peči ukaz, s katerim so imenovani za velike župane: dr. Vilko Baltić za Sarajevo, odvetnik Vitomir Vasić za Sabac, Velimir Krizmanović za Smederevo, Milan Nikolić za Užice, popreje v Sarajevu, sodnik Svetozar Tomić za Valjevo in sodnik Dušan Slojko vič za Vranjo.

— »Velikosrbske slave« so se vršile v Peči, ko so ustoličili v prisotnosti gg. Davidovića, Korošca in drugih ministrov pravoslavne patrijarha Dimitrija. »Velikosrbski« značaj tega ustoličenja je istoveten z »velikosrbskim« značajem tistih bivših klerikalnih natočevanj proti naši ustavi, unitarizmu in državnemu proračunu, s katerim so se odlikovali v klevetanju ravno tako, kakor sedaj zagreško »Hrvatsko Pravico« z »velikosrbskim« ustoličenjem v Peči. Upajmo, da ustava in vlada, v kateri sede in na katero prisegajo gg. Davidovići in Korošci ni »velikosrbska« in da tudi ustoličenje ni »velikosrbsko«, ako mu blagovolijo prisostvovati na unitaristično ustavo zapriseženi ministri-federalisti!

— Vladin tisk. Resnost vladnega tiska se razvidi iz vesti, ki jo objavlja zemljoradniški dnevnik »Novosti« v Beogradu in ki piše, da sta kačaska napad na selo Lipljani aranžirala — Pribičević in Pašić, da ustrašita kralja in da ga prepredsta s Kosovega polja Brez komentiranja.

— Krščanska demokracija na pohodu. »Slovenec« napiše od časa do časa kak uvodnik, v katerem bombastično meša moderne ideje s klerikalizmom. Prav rad naznanja pohod »krščanske demokracije«, s čimer misli klerikalne stranke in seveda tudi SLS. SLS in pa pohod krščanske demokracije! Na Ogrskem podpirajo klerikalne stranke in klerikalni cerkveni gospodje Horthyjev fašistovski sistem socialnega in nacionalnega, to je ljudskega nasilja. V Italiji brani fašizem vatikansko glasilo »Osservatore Romano« in stranka se je cepila, ker del hoče sodelovanja z g. Mussolinijem. Simpatije španskih klerikalcev do diktatorja Primo de Valera so tudi znane. Itd. itd. To je pohod krščanske demokracije. V resnici je to pohod klerikalne demagogije in lažnjivega javnega obveščanja.

— Dekadčni sistem in »Veronika Deseniška«. Današnji »Slovenec« nadaljuje demagogijo s slovenskim jezikom. Slovenski pisatelji pišejo »jugoslovenske«, klerikalni »Slovenec« uči, naj se radi klerikalne avtonomije piše »jugoslovenski«. Sedaj se je zaletel tudi v dekadčni sistem, ki so ga v zadnjih letih vpeljali v slovenskih šolah in

računih iz čisto naučnih ter pedagoških ozirnov. Piše se 21 m izgovarja dvajsetina, kar odgovarja dekadčnemu sistemu in je vpeljano v mnogih evropskih jezikih. Razven tega zahteva tako moderna računska didaktika, kar so osvojili tudi slovenski »liberalni« učitelji. »Slovenec« napada te učitelje, ker so s tem napovedali »boj slovenskemu jeziku«. Kadar slovenski pisatelji zalemajo iz srbskohrvatskega besednega zaklada, če slovenski didaktiki uvajajo dekadčni sistem štetja, imenuje »Slovenec« tako početje »pačenje slovenskega jezika, jezika »Veronike Deseniške«!! Upajmo, da ni potreben protest proti klerikalni lažiparistiki. Zanimivo pa je vsekakor razmerje, ki so ga izkonstruirali klerikalci med dekadčnim sistemom in »Veroniko Deseniško«.

— Trgovinska pogajanja z Avstrijo. Predsednik komisije, ki ima voditi trgovinska pogajanja z Avstrijo, dr. Miroslav Ploj, je prispel z Dunaja v Beograd, da prejme vsa potrebna navodila od vlade za sklepanje definitivne trgovinske pogodbe.

— »Staro muziko, nove muzikante« imenuje šovinistično »Hrvatsko Pravico« v Zagrebu dr. Marinkovićevo izjavo o naši zunanji politiki, ki baje ostaja stara, menjajoč samo »metode in manire«.

Izpred sodišča.

— Slučaj umora Fanike Petkovškove. Preiskava proti Jeraniču je zaključena. Porotna obravnava se bo vršila že v tem porotnem zasedanju. Dan še ni določen.

— Surovi prepeči junak z nožem. Tako imenuje državni pravdnik po pravici take ljudi, ki mu pridejo v pest radi prepeča z nožem. Predstavila sta se mu včeraj zopet dva taka junaka. Obtožena sta bila dva gorenjska fanta, doma iz Ribnega pri Bledu poselnikova sinova Jože Mencinger in pa Jakob Gracelj. Bilo pa je tako: Dne 28. jan. se je vršila v Kumerdejevi gostilni v Ribnem, po domače pri »Krmariju«, običajna gasilska veselica. — No in na tej veselici so se seveda fantje tudi stekli. Prepričani se je začel na plesišču, kjer si fantje po navadi radi nagajajo. Med pretopom je prisloil Gracelj Mencingerju ključ, katero pa je revež drago plačal. Njegovi tovariši Mencinger je skočil k njemu, pograbil ga je za vrat, z nožem pa ga je sunil v trebuh. »Čreva boš nosil v furtahu«, tako so si grozili včasih fantje med sabo, in res bi se bilo v tem slučaju skoraj tako zgodilo Gracelju. Fant je doblil smrtno poškodbo. Bil je že tritkrat v bolnici operiran, toda popolnoma ozdravel ne bo nikdar, ker ima že ves trebuh zrezan in je skoraj vedno v smrtni nevarnosti. Take so posledice in ni tuda torej, če je državni pravdnik tako ogorčen. Pri obravnavi se je zagovarjal Mencinger s sliobranom. Trdil je, da ga je napadel Gracelj z nožem. On pa ga je prehitel in ga sunil prvi. Obsojena sta bila Gracelj na 3 dni, Mencinger pa na 5 mesecev zapora in sicer samo radi prekopavanja sliobrana. Proti tej razsodbi sta se oba pritožila. Drž. pravdnik je ugotavljal, da ni imel Mencinger nobenega povoda, da intervenira z nožem in da je ravnal kot bi bil v klavnic. Zato pa tudi nima povoda za pritožbo. Gracelja je pripravil na rob groba in ima 5 mesecev čisto prav. Pač pa bi predlagal, da se spremeni Gracelju, ki je še itak tako kaznovan, njegova kazen v denarno globo. Senat je nato vzklik Mencingerja zavrnil in potrdil s tem tudi odškodnino, ki jo mora plačati Gracelju in sicer 4125 Din za bolnico in zdravlila, 10.000 dinarjev za odškodnino in 6000 Din za odhod zaslužka za enkrat za eno leto. Ugodili pa so vzklicu Gracelja, ki je bil oproščen.

ZAPLEMBE BEOGRADSKO REČI.

— Beograd, 30. avgusta. (Izv.) Po direktnem nalogu notranjega ministra je včeraj beogradska policija zaplenila »Reč«, glavni organ samostojnih demokratov. Notranji minister je motiviral zaplenitev s tem, da je list priobčlil gotova poročila o dogodkih v južnih krajih, kako napadajo kačaki sela in ker je list širil tendenciozne vesti o Stjepanu Radiću. (Toraj je Radić po mnemju notranjega ministra sacrosancten). Orožniki so takoj pobrali list vsem kolporterjem in prodajalcem novin. Ker je bil v listu priobčen zanimiv uvodnik Svetozarja Pribičevića o »reviziji ustave via facta«, je uprava priredila drugo izdajo z izpuščenimi stavki, ki jih je zaplenil notranji minister.

KATASTROFA NA MORJU.

— Halifax, 29. avg. (Izv.) Ladja »Anna Macdonald« se je pri Charlottetownu vsled viharja potopila. Kapitan in posadka pet mož je utonila.

Nemčija noče biti kriva vojne.

Zahvala vlade državnemu zboru

— Berlin, 30. avgusta. (Izv.) Z ozirom na sprejem Dawesovih zakonov po državnem zboru je država vlada izdala manifest, v katerem izreka poslanecem svojo globoko zahvalo. Hkratu vlada v tem manifestu javno odklanja očitek krivde na svetovni vojni, naglašajoč, da ne odgovarja pod pritiskom versailake mirovne pogodbe storjeno priznanje o krivdi zgodovinskim dejstvom. To priznanje nasprotno njim nasprotuje. Državna vlada ne more priznati tega priznanja. V interesu prave in iskrene pravilnosti mora Nemčija zahtevati, da se jo oprosti napačnega priznanja.

Ruski socialist Savinkov pomiloščen.

— Moskva, 30. avgusta. (Izv.) Pred vojaškim sodiščem na smrt obsodeni organizator akcij proti sovjetskemu režimu, revolucionarni socia-

— To vas nič ne briga. Vprašali boste tudi po novicah iz Wellingtona.

— Zakaj pa?

— Kako ste zabiti! Je zakričala Vajiti. Stori, kar sem vam ukazala. Če nimate zaupanja vame, mi kar povejte.

Zvila je karto in ga udarila z njo po glavi. Harrys se je glasno nasmejal kot otrok in začel dajati mostvu povelja.

— Kakšen umazan značaj! je mrmral Sicer pa, če bi ne bila takšna, bi bili presrečni.

Fant v rumenem predpasniku je izpraznjeval školjke in metal v morje gnile ostanke mehkužcev, a v vsako je pogledal, da-li morda ni v njih kak svetel dragulj.

Ni izgubil besede pogovora med kapetanovo hčerko in Harrysom. Ko je končal svoje delo, se je dvignil in prišel k dekletu. Držal se je resno in ji prožil dlan, na kateri sta se svetila dva bisera.

— Tole sem našel, gospa, je dejal. In to menda ni ponarejeno.

— Dobro, boy; hvala ti lepa, je dejala Vajiti, katere obraz je žarel od veselja.

Vzela je bisere, toda dečko ni odšel.

— Kaj hočeš, boy, je dejal kapetan v krili.

— Gospa, če so trdoglavci s slamatim srcem na svetu, jih ne obojam. Toda če je prišel trenotek boja, vam moram reči, da sem tu ... In če imate kako drugo, bolj nenavadno misel v glavi, sem vam na razpolago.

B. Grimshaw-G. Clavigny:

Gospodična kapetan.

Za njo je prišel potapljač Tay. Nosil je zelo težko vrečo, ki je razširjala strašen smrad.

— Tu jih imamo, je dejala Vajiti mirno. Našla sem jih mnogo na čerch. Menda so bili odsotni štirinajst dni. Otok Christmas je teden dni od tu, kaj ne?

— Da, je odvrnil Harrys mračno.

— Menda so šli po potapljača.

— Kaj torej mislite? ...

Vajiti je zmigala z ramami.

— Mislim, da vi niste mož, je dejala rezko. Zapustila je krov in šla v kabino.

Harrys ni bil preveč ozlovoljen od tega poklona. Ko pa je pomagal domačinom povleči veliki čoln na krov, se je jezil:

— Pravi vrag je ta ženska! ... Da jaz ne bi bil mož! ... Slednjič so torej vse naše nade splavale po vodi.

Nekaj minut pozneje so je prikazala Vajiti v muslimovih obleki z robi. Bila je ponosna in držala je zemljevid v roki.

Pokazala je s svojimi mezinčcem na zemljevid, kjer je bil pas, ki si ga je pred kratkim osvojila Nova Zelandija in ki je bila zazamovana s svčnikom na jugu in vzhodu otokov Samoa.

— Čemu vse to? je začudeno vprašal Harrys.

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je nepresežno v pralnem uspehu in izdatnosti.

Pranje s Schichtovim milom je zabava!

3137/e

— To vas nič ne briga. Vprašali boste tudi po novicah iz Wellingtona.

— Zakaj pa?

— Kako ste zabiti! Je zakričala Vajiti. Stori, kar sem vam ukazala. Če nimate zaupanja vame, mi kar povejte.

Zvila je karto in ga udarila z njo po glavi. Harrys se je glasno nasmejal kot otrok in začel dajati mostvu povelja.

— Kakšen umazan značaj! je mrmral Sicer pa, če bi ne bila takšna, bi bili presrečni.

Fant v rumenem predpasniku je izpraznjeval školjke in metal v morje gnile ostanke mehkužcev, a v vsako je pogledal, da-li morda ni v njih kak svetel dragulj.

Ni izgubil besede pogovora med kapetanovo hčerko in Harrysom. Ko je končal svoje delo, se je dvignil in prišel k dekletu. Držal se je resno in ji prožil dlan, na kateri sta se svetila dva bisera.

— Tole sem našel, gospa, je dejal. In to menda ni ponarejeno.

— Dobro, boy; hvala ti lepa, je dejala Vajiti, katere obraz je žarel od veselja.

Vzela je bisere, toda dečko ni odšel.

— Kaj hočeš, boy, je dejal kapetan v krili.

— Gospa, če so trdoglavci s slamatim srcem na svetu, jih ne obojam. Toda če je prišel trenotek boja, vam moram reči, da sem tu ... In če imate kako drugo, bolj nenavadno misel v glavi, sem vam na razpolago.

Vajiti ga je pogledala, ne da bi se smejala.

— Ti si vsaj mož, mu je dejala slednjič. Pridi sem ... Ti pojdeš; hočem ti razložiti, kaj je treba storiti.

Uro pozneje je prišel boy ves zmočen nazaj na »Sibilo«, dočim je tuja jadrnica, ki se je imenovala »Margaret«, vitko sledila prvi in hitela v temno noč.

Vajiti je sprejela fanta pri vходу v kabino za zemljevide, kjer je brlel rumen plamen oljne svetilke.

— No torej?

— Trinajst tednov so od Sydneya, štiri od Azije. Tu in tam iščejo kopro za ameriške kuharce, iz Wellingtona pa nimajo nobene novice.

— In njih zemljevid?

— Njih zemljevid je čisto nov in zelo lep, pa brez vsake črte, ki bi bila vaša enaka, gospa. Kar se tiče potapljalcev, ki sem jih videl na krovu, in vrste kokosovih orehov, ki jih lahko dobivajo na Delgadaških otokih, mi niso ničesar rekli ... ker jih nisem ničesar vprašal.

Vajiti je molčala in se zamislila.

Boy se je spoštljivo priklonil in se je umaknil, zelo ponosen, da je izvršil svoj nalog, ne da bi bil pokaran.

Dekle je ostalo pri vratih kabine na krovu, ki je bil zavrt v temo, in svetilka je iz notranjosti čudno razsvetljevala njeno resno obličje.

Slednjič je poklicala Harrysa, a z imenom Aliiti.

Ta je prišel takoj. Bil je dobre volje, ker ga je poklicala z njegovim maorskim priimkom.

— Mislim, da gre vse dobro, je dejala Vajiti. Na velikih otokih že dolgo časa niso bili ... dokaz temu je to, česar ne vedo ... Našli so Delgadas že pred več kot šestimi tletmi, o tem sem prepričana. V katero smer gredo, Aliiti?

— Jugo-jugo-zapad.

— Idite v isto.

— O, o, »gospod«! ... je dejal začudeno.

Vajiti se je vrnila v kabino za zemljevide in mu je zaprla vrata pred nosom.

Harrys je stopil h krmariju.

— Jugo-jugo-zapad, dragi moj, mu je dejal. Vroče bo še! ...

Noč je prešla, in ko je jutranja zora posvetila na neizmerni Tih ocean, se je »Sibila« nahajala sama na morju; v temni noči je bila »Margaret« izginila.

»Sibila« ni bila zgrajena za trgovino. V južnih morjih je vsakdo vedel, da je bila ta jadrnica čudež hitrosti, toda nihče ni mogel reči, kako je bil kapetan Sakson postal posestnik tega imenitega dirkalnega broda. Hudobneži so govorili, da je to jahta nekega milijarderja v San-Franciscu, ki jo je bil Sakson nekdanj ukradel in spretno spremenil, da se ji prejšnja oblika ni več dobro poznala. Toda, že več kot dvajset let je jadril z njo okoli, tako da način, kako je prišel v posest te ladje, nikogar ni več zanimal.

Glasbeni vestnik.

SLOVENSKI GLASBENI LIST V AMERIKI.

(Konec.)

Dnes je na stotine malih in večjih gledališč po vseh Zedinjenih Državah. V samem New Yorku je skoro 1500 zabavišč: gledališč, kinematografov in koncertnih dvoran. Na prvem mestu so — plesne dvorane, 705 po številu, za njimi kinematografi, 578, nato so gledališča in samo tri koncertne dvorane.

Gledališča in kinematografi sprejmejo istočasno lahko v svoje prostore eno desetino vsega mestnega prebivalstva, torej do 600 tisoč ljudi.

Ivan Zorman priporoča v članku »O prevodih naj koncertna, pevski, dramska naša društva v Ameriki poleg domačega besedila prinašajo tudi lep angleški prevod, ki bi na tak način tudi angleškim sodržavljanom omogočil razumevanje petih in šestih naših umotvorov. Priporoča tudi petje pesmi v dobrih prevodih, kakor je to storilo pev. dr. »Prešerna« in razni solisti v Clevelandu in drugod. Predlaga prevod vsaj naj značilnejših del Can. karja, Tavčarja, Finžgarja, Levstika itd. Zbirka nekaterih naših pesmi je izšla pred par leti v Clevelandu.

Dalje opozarja na nekatere posebnosti pri prevajanju slovenske poezije v angleščino.

Iz članka o glasbeni literaturi v ljudskih knjižnicah posnemam, da te knjižnice v Ameriki investirajo velikanske vsote denarja za knjige o glasbi in muzikalije. Tako ima n. pr. v Pittsburghu knjižnica 7000 knjig o glasbi, 1400 vezanih skladb, 175 ork. partitur in 400 komornih del. V Washingtonu je imela l. 1918 ljudska knjižnica 822.000 glasb. knjig, 10.000 orkestralnih partitur in 5000 komornih del. Ima tudi okoli 1000 avtografiiranih del domačih skladateljev. Knjižnica ima največjo kolekcijo opernih libretov na svetu, okoli 20.000, a število komornih del se lahko meri s številom enakih del v berlinski državni knjižnici. Dalje sledi prevod Prešernove pesmi »Strunam« v hrvaškem in angleškem jeziku.

Nepodpisani članek z naslovom »Glasbeni pouk v ameriških šolah« pregledno opisuje ameriške pedagoške prizadevanja na glasbenem polju.

Šele po vojni je prišla glasba v Ameriki do globljega, širšega razumevanja. Široke mase so se tekom vojne zavedle, da je glasba najbolje sredstvo za razvoj družabne solidarnosti in bratstva med državljani.

Največje važnosti za povzdigo glasbene poduka v ljudskih šolah je udruženje glasbenih nadzornikov in učiteljev. L. 1907 ustanovljena organizacija »The Music Supervisors National Conference«, zveza glasbenih nadzornikov in učiteljev je dosegla l. 1922 nad 1860 članov. Ta in enake konvencije delujejo z neverjetnim vplivom na razvoj glasbene umetnosti in osnovnih in drugih šolah. Tri države, Pennsylvania, Ohio in Maryland imajo svoj poseben državni urad za glasbo, ki mu je na čelu »Director of Music«. Tudi New York in Texas imata tak upravni oddelek s še ne zase denima mestoma ravnateljev. V mnogih drugih državah so odločilni činitelji mnenja, da glasbena umetnost ne more zavzemati onega mesta, ki ji pripada v šoli, dokler šolske oblasti ne ukrepejo vsega za zaščito njenega poučevanja v isti meri, ravnotako, kakor za druge šolske predmete. Zlasti mnogo pažnje posvečujejo glasbeni šolski nadzorniki instrumentalnemu pouku. Ni, ki danes v Združenih Državah skoro šole, ki bi ne imela svojega orkestra. Šolski pouk v instrumentalni glasbi se ne omejuje le na vezbanje ansamblov, marveč se razteza na glasbeno vzgojo posameznikov. Ogromno je n. pr. narasel v. jolinski pouk v vseh šolah. Pogodba in pihal je postal klavir najbolj popularen instrument v šolskem poduku. Na tisoče in tisoče dolarjev se letno troši za nabavo instrumentov, ki se izposojajo učencem, ako žele biti člani šol. orkestra. Vrednost poduka na instrumentih je mnogo večje važnosti kot poduk vokalne glasbe. Le oni namotod zamore kedaj pogledati preko mej

svoje domovine, ki goji tudi instrumentalno glasbo. Instrumentalni poduk uvaža učenca v absolutno glasbo, dočim vokalna glasba v šoli dovaja učenca do tega, da smatra glasbo le kot glasbeno pripovedovanje, ali sliko kakšnega dogodka ali položaja posvetne, večje ali manjše važnosti. Zaman je pričakovati inteligentnega poslušalstva na naših simfoničnih in komornih koncertih, zaman iskati razumevanja skladb Baera, Chopina, Haydua, Mozarta, Beethovna, Dvořaka itd., ako vsa šolska izobrazba našega naroda obstoji le iz enodvoglasi, ali primitivnih zborovskih pesmi ljudskošolske, ali srednješolske kakovosti.

Isto velja tudi za pevske zборе noter tja do najboljših. Danes je v Ameriki nič manj kot 130.265 glasbenikov-učiteljev. Leta 1919 je skoraj polovica mest čez 1000 prebivalcev imela svojega posebnega glasbenega učitelja ali nadzornika glasbe in petja v ljudskih šolah.

Sledi poslednji članek tega zelo zanimivega zvezka o Indijanski glasbi. Struktura indijanske popevke sledi črti oblike, ki je v naši glasbi. Obseg pesmi variira od ene do treh oktav. Pesmi so ali z besedami, ali se navepe poje le s vokali, ali so mešane. Petje je enoglasno, ženske pojo v zboru s faktnim tonom oktavo višje. Često je o zboru dve, tristo ljudi, ki pojo v sopranskih, tenorskih in basovskih oktavah. Pesmi so last plemena, družab ali pojedincev. Plemena in družbe imajo specialne odbojke, ki pazijo, da se pesmi točno prenašajo. Ženske skladajo in pojo uspanke, pesmi predic in v mino, one hable s pesmijo bojevnike itd. Na severni pacifiški obali so med Indijanci pevske tekme. Tekma obstoji v tem, da zmaga ono plemo, ki pozna večje število pesmi, ali, ki ume najtočnejšo zapeti pesem, ki jo silijo privrati.

Med Baffinlandskimi Eskimi rešujejo prepire na tak način, da se protivniki sestanejo po dogovoru in pojejo drug drugega zasmehujoče pesmi. Kdor ima več smeja na svoji strani je zmagovalac. Ceremonijalne pesmi se morejo peti točno, brez napake. Če se pri petju zgodi napaka, pojo pevci pesem znova in vsa ceremonija se ponovi. Službeni suferji strogo pazijo, da zabranijo pravočasno take nezdode.

Ceremonijalni plesalci sledijo ritmu bobna, ki se čisto razlikuje od ritma pesmi. N. pr. je takt bobna 2/4, takt pesmi 3/4. Ali udarjanje bobna je 3/4, pesmi 3/4. Zelo težko je za slušalca druge rase tako razbrati indijansko pesem. Razven svoje historične vrednosti nudijo te pesmi skladatelju bogat vir melodičnih in ritmičnih zanimivosti (Dvořak).

Pisatelj dalje našteva razne narodne instrumente indijanskih plemen.

Poleg raznih oglovov, naslovov itd. pri naša »Kolo«, žal, zelo slabo reproducirane slov. in hrvaške skladbe, največ menda ponatise. V pričujočem zvezku je znana »Schwabova barkarola« »Večer na morju« in »Zlatko špolarjev naroden, dokaj zanimivo harmoniziran mešan zbor« »Ti momo, ti devojko«.

»Kolo« kot »edin jugoslovenski glasbeni list zasluži vsestranskega uvaževanja in podpore. Stane dolar in pol letno, posamezna številka 15 c.

★ ★ ★

Glasbena šola in konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani. Vpisovanje na Glasbeno šolo in konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani se prične v torek dne 9. septembra t. l. in traja do vseh sobot dne 13. septembra vsak dan od 9. do 12. in od 3—5 popoldne. V ponedeljkah, dne 15. septembra se začne redni pouk v vseh predmetih, oddelkih, razredih in letnikih. Natančnejše pogoje sprejema in predmete, ki se poučujejo, objavimo začetkom prihod. tedna. — Ravnateljstvo.

Poslovilni večer. Bivši režiser narodnega gledališča Vasilij Sevastjanov priredi v opernem gledališču poslovilni večer s koncertom, pri katerem sodelujejo naše najboljše operne moči. Ta večer bo ob enem jubilej 25 letnega gledališkega delovanja g. Sevastjanova. Datum koncerta bo naznanjen pozneje.

Sokolstvo.

Dom Sokola I. na Taboru je dosegel svoj vrh. Pretekli četrtek je bila na Taboru slavnost doseženega vrha pri novi sokolski zgradbi. Udeležilo se je tse delavstvo, podjetniki, gg. inženjerji za stavbno vodstvo, nadzorstveni organi in člani odborov društva za zgradbo in Sokola I. kot predstavitelji gospodarja. Po primernem nagovoru br. dr. Kuha rja na vse, ki so s fizičnim, duševnim in gospodarskim delom pripomogli monumentalni in tehnično zelo sestavljeni zgradbi do vrha, je sledila kratka delavska slavnost z običajnim prigrizkom. Ne lahko, toda z veseljem je Sokol pokazal s skromno prireditvijo spoštovanje do dela onih, ki so pri izvajanju dragocenih načrtov iz široko zasnovanih idejnih ciljev najmanj vidni. Stavba že sedaj dela mogočen vtis na zunaj, notranji prostori, svetloba, ogromne dimenzije glavne in obeh stranskih dvoran presenečajo: vse kaže, da bo zunanost velika in lepa, notranjost pa naravnost ogromna in krasna. — Bodoče dni se prične pokritje s pločevino. Miazarska dela bodo v najkrajšem času razpisana. Umevno pa je, da do dovršitve vsega še mnogo, mnogo manjka in to najdražje stvari. O brzem poteku nadaljnjih del bodo odločala denarna sredstva; srečne društvene loterije prihajajo polagoma v kroženje, društvene prošnje, vlozene pred letom na denar

ne zavode, pridejo baže končno v resen pretres. Dnevno časopisje rado opozarja na potrebo Tabora. — Prijatelji Sokolstva, od besed in želja k dejanjem — nekateri z delom, drugi s prispevki!

Sokolsko društvo v St. Vidu nad Ljubljano priredi 7. septembra točno ob 16. na Frnadovec in Jagrovem vrtu svoj javni nastop in veliko ljudsko veselico s sodelovanjem godbe dravske divizije, kamor sokolska društva in prijatelje Sokolstva najvpludneje vabimo. Nastop domačega društva je prav marljivo pripravljen in bo došlim nudil najlepši užitek; kot gostje nastopijo: Škofja Loka, Medvode, Ježica in Kamnik. Dohodi in odhodi vlakov iz Ljubljane in Gorenjskega kar najugodnejši; ker je drugi dan praznik, bo za odhod Ljubljano turistovski vlak ob pol 24. uri najprikladnejši. Kdor ljubi naravo in pošteno veselje, ta naj nas obišče. Nasvidenje in zdravo! Odbor.

Sokolsko društvo Ljubljana II javlja, da se vrši od dne 1. septembra 1924 (ponedeljek) zopet redna telovadba na realni posledečem redu: Člani: ponedeljek, sredi in petek od 8. do pol 10. Moški naraščaj: ponedeljek, sredi in petek od tričetrt na 7. do tričetrt na 8. Moška deca: ponedeljek in četrtek od pol 6. do pol 7. Članice: torek in četrtek od 8. do pol 10. Ženski naraščaj: torek in četrtek od pol 7. do pol 8. Ženska deca: torek in soto od 5. do 6. — Pozivamo vse telovadce in telovadke, da redno posejajo telovadbo. — Vredilski zbor.

Školja Loka. V nedeljo, 31. avgusta prirede člani kr. opere in drame v Sokolskem domu koncert v prid po povodni po-

škodovanim članom Sokolskega društva v školi Loka. Pričetek ob 20. Natančen spored je razviden na lepkih. Z ozirom na plemenit namen koncerta pričakujemo polnoštevilne udeležbe. — Zdravo!

Poslovilni večer. Povodom poroke se za stalno preseli ses. Anuška Cigojeva, načelnica Sokola I., ki je ob enem načelnica župe Ljubljana I. in JSS, iz Ljubljane v Zagreb. Sokol I. priredi velezaslužni sestri v ponedeljek 1. septembra ob 20. zvečer v restavracijskem prostoru glavnega kolodvoza poslovilni večer. Vabimo vse brate in sestre, župo in savez. — Odbor Sokola I.

Društvo za zgradbo sokolskega doma v šiški priredi v nedeljo dne 7. sept. t. l. na vrtu g. Valjavca veliko prireditve z bogatim sporedom. Za razno zabavo bo kar najbolj poskrbljeno.

Prosveta.

Macbeth v našem dramskem gledališču. Šekspirjevo žalostno Macbeth v Oton Zupančičevem prevodu vprizore v soboto, dne 6. septembra v dramskem gledališču člani stolne dijaške kongregacije v režiži akademika Ivana Pengova. Vstopnice za to vprizoritev Macbetha dobivajo se od 3. dalje pri dnevali blagajni v opernem gledališču.

Juljska Krajina.

V Škodnikov konvikt v Tolminu se sprejemajo gojenci do 5. septembra.

Za potovanje v jugoslovenska letovišča in kopališča je dovoljena olajšava pri posebnih turističnih vizumih z znižanjem takse na 10 dinarjev v papirju. Ti vizumi veljajo tri mesece.

Tržaška trgovska visoka šola »Revoltella« je dobila ime »Kr. vseučilišče za gospodarske in trgovske študije«. Rektor je prof. A. Asquini.

S. D. Adria priredi 14. t. m. 140-kilometersko dirko za slovensko prvenstvo Juljske Krajine. Dirka se na črti: Trst — Gorica — Ajdovščina — Senožeče — Divača do cerkve Sv. Ivana.

V Slavini so igrali v nedeljo znano lepo igr »Deseti brat«. Prireditelj je uspešna prav dobro, zato se ponovi v nedeljo, 31. t. m.

Sejmi v Sežani se vrše redno 12. in 22. vsak mesec. Govorica, da so sejmi ustavljeni, ni resnična.

V Ločniku, onstran Soče, so postavili temeljni kamen cerkvi, ki je bila v vojni porušena. 52 metrov visoki zvonik je bil prva žrtev takoj isti dan po napovedi vojne. Kraj leži visoko in je bil zvonik viden daleč naokoli. Cerkev je Italijanom še potem nekaj časa služila v vojne svrhe, pa je bila končno vsa porušena.

Vojški nabori na Reki se bodo vršili hkratu za letnika 1904 in 1905. Dnevi še niso določeni.

Odrebe za idrijski rudnik. S strani ministrstva za narodno gospodarstvo se razglašja, da se je dala z dekretom 24. maja idrijskemu rudniku avtonomna državna uprava s povsem industrijsko ureditvijo po modernem in racionalnem načinu. Bilanca je vedno aktivna in letni dobiček znaša nad dva milijona. V poslovnem letu 1923-24 je znašal pet milijonov. Tako torej! Idrijski rudar pa strada, nezaposlenost je velika in vpokojenci ne dobivajo svoje revne plače! Taka je socijalna skrb v Juljski Krajini!

Da so razžalili kralja in da so se zoperstavliali orožnikom, tako se je glasila obtožba proti 15 kmetom iz okolice Kopra, in radi tega so bili pred sodnijo v Kopru obsojeni na velike kazni od 3 do 9 mesecev zaporu in zmanje globe. Vsi so izjavljali odločno, da niso zakrivali žaljenja kralja, glede nastopa proti orožnikom pa ni bilo nikakega premišljenega nasilstva, bilf so vsi vinjeni.

V italijanskem azilu v Trbižu, ki ga podpira društvo »Dante Alighieri«, je bilo spocetka 25 otrok, sedaj jih je že 40. Azil vodi poitalijancena Slovenka Kamelija Šilič.

Odrešena Reka umira.

Položaj na Reki je nad vse žalosten. Pristanišče je skoro zapuščeno, industrije delajo malo ali nič, insolvence in konkurzi so na dnevnem redu, nezaposlenost narašča. Pod težo krize trpi morala. Vse godrnja, vse se jezi na voditelje in vladne organe. Nikjer ni več zaupanja do oblasti in oni, ki so se najbolj ponašali s svojim italijanstvom, danes molče, ker nimajo kaj dejati v usta. Fašisti so dolgo časa ponosno hodili po Reki in obljubljali, da fašistovska stranka in fašistovska vlada nikdar ne zapustita Reke, marveč jej dasta novega življenja in živahnega procvita. Ali obljube so ostale le obljube in odrešena Reka umira...

Trgovska zbornica je skicala že več sestankov, na katerih se je razpravljalo o težki krizi, ki mori Reko in njeno pristanišče. Imenovana je bila komisija, ki predloži ministrstvu spomenico z najnujnejšimi potrebami reškega mesta. Situacija je temna in nevarna. Kapitan Host-Venturini je bil pri Mussoliniju ter mu razložil vse reške težave, katere pa vladni predsednik že itak dobro pozna. Host-Venturini je prosil, da naj stori vsaj toliko za trenotek, da se delikatni položaj še ne poslabša. Valutne izmenjave ni bilo in niso se izvršile nikake napovedi, izrečene v ministrstvih v pomoč Reke. Ob-

lasti držre roke križem in propadanje Reke gre svojo pot dalje. Fašistovski listi ne vedo nič povedati, da bi bil Host-Venturini kaj opravil pri Mussoliniju.

Nekateri trde, da je na razmerah na Reki skrivno tudi framazonstvo in krivda se vali na ložo »Sirius«, ki je bila prej odvisna od Budimpešte, sedaj pa dobiva navodila iz palače Giustini-ani v Rimu. Fašisti in framasoni v Italiji so si zelo v laseh, zato mečejo tudi krivdo radi Reke drug na drugega, krivi pa so vsi.

Nečuvno je, da se pričinja gonja proti jugoslovenskim delavcem, Kjerkoli so, posebno v rižarni, jih fašisti preganjajo. Podjetniki, umevno, sprejemajo jugoslovenske delavce, ker znajo delati in so sposobni za vsako delo, kaj pa naj počno z zanikarnimi mestnimi postopaci?

Šolstvo.

Na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani se vrše sprejemni izpiti za 1. letnik dne 4. septembra ob 8. zjutraj.

Na gremijalni trg. šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1924-25 dne 15. septembra popoldne ob 14. uri s ponavljalnimi izpiti za tiste vajence in vajenke, ki ob sklepu minulega šolskega leta niso bili usposobljeni za II. ali III. letnik. Ponavljalni izpiti bodo trajali tri dni in sicer 15. 16. in 17. septembra. Natančnejši podatki o ponavljalnih izpiti bodo objavljeni na deski v veži I. mestne deške osnovne šole v Komenskega ulici. Vpisovanje v I. letnik se vrši v dnevi od 1. do 8. septembra dop. od 9. do 12. ure v pisarni Gremijalnih trgovcev, palača Ljubljanske kreditne banke, Aleksandrova cesta I. nadstr. Šolnina znaša za vsakega valenca 250 Din, vpisnina 25 Din, katere zneske je pri vpisovanju tudi plačati. Za sprejem v I. letnik se zahteva dva razreda srednje ali meščanske šole. Redni pouk za vajence in vajenke za vse tri razrede se začne dne 22. septembra ob 2. uri popoldne. Pouk se bo vršil v ponedeljkih, torekah in sredo od 14. do 18. ure popoldne. Zadnje šolsko izpričevalo je prinesiti pri vpisovanju seboj.

Dvazredna trgovska šola v Celju. Vpisovanje za šolsko leto 1924/25 bo v petek, 5. in soboto, 6. sept. od 9. do 11. ure. Ponavljalni izpiti pričnejo v torek, 9. sept. ob 8. uri. Otvoritvena služba božja bo v ponedeljek 15. septembra ob 8. uri. Zunanji učenci in učenke se morejo vpisati tudi po pošti.

Učiteljska imenovanja v Sloveniji.

Kakor znano, so se že deli časa pripravljala definitivna imenovanja učiteljev in učiteljic v pomožnih skupinah. Radi izbruhu vladine krize, so se ta imenovanja zelo zavlekla tako, da je bil pričetek šolskega leta odgođen do 15. septembra t. l. Ko so se klerikalci polastili vlade, so vse predloge, izdelane za definitivna imenovanja, sistrali, revidirali in sedaj po dolgi posvetovanjih v Beogradu izvedli imenovanja, ki bodo marsikoga med učitelstvom zelo razočarala. Pretekli teden je potoval v Beograd novni šef oddelka za prosveto Vadnjal s kupom aktov, tam se je postavila posebna klerikalna komisija, ki je revidirala predloge in prošnje ter nato predlagala ministru prosvete v podpis ukaže, ki jo jih v bistvu diktirali klerikalni voditelji in sloniškarji. V naslednjem podajamo poročilo o imenovanju 120 učiteljev in učiteljic za definitivno:

1. Fabijančič Nikola za stalnega učitelja srbohrvaščine na VI. deški šoli v Ljubljani; 2. Hofbeck Edmund, zač. učitelj v Pišecah, za stalnega učitelja istotam; 3. Rusjan Ambrozij za šolskega upravitelja v Dobu; 4. Ravnhar Vinko za šolskega upravitelja v St. Gothardu; 5. Kovac Marija, zač. učiteljica v St. Gothardu, za stalno učiteljico istotam; 6. Schubert Stefanija za stalno učiteljico v Lhanu; 7. Stele Cecilija, zač. učiteljica v Mengšu, za stalno učiteljico istotam; 8. Belin France za šolskega upravitelja v Nevljah; 9. Sušnik Marija, zač. učiteljica v Dobropoljah, za stalno učiteljico istotam; 10. Belan-Rukli Josipina za stalno učiteljico v Fari vasi; 11. Erker Josipina za stalno učiteljico v Livodu; 12. Krišche Anton za stalnega učitelja v Starem logu; 13. Goršek Simon za šolskega upravitelja v Velikih Poljanah; 14. Viroda Zofija za stalno učiteljico v Cerkljah pri Kranju; 15. Kuralt Antonija, zač. učiteljica v Predvoru, za stalno učiteljico istotam; 16. Porenta Antonija za stalno učiteljico v Predosljah; 17. Klemenčič Vekoslav za šol. upravitelja v Senčurju; 18. Rebolj Franc za šolskega upravitelja na Trati; 19. Vider Josip, učitelj v Trzižu, za šolskega upravitelja istotam; 20. Rastohar Karolina, zač. učiteljica v Cerkljah ob Krki, za stalno učiteljico istotam; 21. Debeljak Ivan, zač. učitelj v St. Janžu, za stalnega učitelja istotam; 22. Peček Franc, zač. učitelj v St. Juriju pod Kumom, za stalnega učitelja istotam; 23. Vanič Ladislav, zač. učitelj v Mokronogu, za stalnega učitelja istotam; 24. Faganel Leopoldina, zač. učiteljica na Studencu, za stalno učiteljico istotam; 25. Fakin Drago, učitelj v Telčah, za šolskega upravitelja istotam; 26. Fakin-Bizjak Iva, zač. učiteljica v Telčah, za stalno učiteljico istotam; 27. Carman Iva, zač. učiteljica v Vel. Trnu, za stalno učiteljico istotam; 28. Del Cott Ciril za šolskega upravitelja na Razborju; 29. Vidmar-Božič Jela, zač. učiteljica v St. Rupertu, za stalno učiteljico istotam; 30. Strajnar Iva za stalno učiteljico na deski osnovni šoli v Trbovljah; 31. Dokler Terezija, zač. učiteljica

stalno učiteljico istotam; 32. Lešnjak Minika za stalno učiteljico v Sv. Križu pri Litiji; 33. Intihar Alojzij za šolskega upravitelja na Krki; 34. Perko Venceslav za stalnega učitelja v Smartnem pri Litiji; 35. Hauptman Marija in 36. Lederfias Danica za stalni učiteljici v Zagorju ob Savi; 37. Salamon Ljudmila, zač. učiteljica v St. Josfu nad Vrhniko, za stalno učiteljico istotam; 38. Droč Janko za stalnega učitelja v Sostrem; 39. Rupert Vinko za stalnega učitelja v Zalogu; 40. Peterlin Alojzij, zač. učitelj v Begunjah pri Cerkljah, za stalnega učitelja istotam; 41. Sturm Kristina za stalno učiteljico v Cerkljah; 42. Korenk Henrik, zač. učitelj v Dol. Logatcu, za stalnega učitelja istotam; 43. Raler Gabrijele, zač. učiteljica v Hoderščah, za stalno učiteljico istotam; 44. Dolenc Marija, zač. učiteljica v Planini pri Rakeku, za stalno učiteljico istotam; 45. Tončič Fr. Vladimir, zač. učitelj v Dol. Logatcu, za stalnega učitelja istotam; 46. Potočnik Marijana za stalno učiteljico v Mitni peči; 47. Znan Mihela za stalno učiteljico v Orehoviči; 48. Bulovec Alojzij za šolsk. upravitelja v Begunjah na Gorenjskem; 49. Zagar Stanislav, učitelj na Dobravi pri Kropi, za šolskega upravitelja istotam; 50. Auersperg Marija, zač. učiteljica v Sr. vasi, za stalno učiteljico istotam; 51. Berlan Julija za stalno učiteljico v Dol. Logatcu; 52. Počak Miroslav za stalnega učitelja v Ksaverju; 53. Porokar Vlado za šolskega upravitelja na Humu; 54. Voblič Ciril za šolskega upravitelja v St. Andražu v Hlozolah; 55. Povh Stanko, učitelj v Vencesu, za šolskega upravitelja istotam; 56. Kavčič Fran za šolskega upravitelja v Smartnem pri Slov. Gradcu; 57. Bantun Julija, učiteljica v Mačkovcih, za šolsko upraviteljico istotam; 58. Poljšič Julij, učitelj v Gor. Slavec, za šolskega upravitelja istotam; 59. Skok Gabriela za stalno učiteljico v Židah; 60. Seyfried-Lužar Mira, učiteljica pri Sv. Anži, za stalno učiteljico istotam; 61. Stumpf Ludvik, učitelj pri Sv. Antonu v Slov. Goricah, za stalnega učitelja istotam; 62. Brandstetter Viktorija, učiteljica v Ribnici na Pohorju, za stalno učiteljico istotam; 63. Skala Anton in Drušković-Turk Antonija za stalna učitelja na pomožni šoli v Mariboru; 64. Firm-Slemenšek Irena za stalno učiteljico v Hočah; 65. Gornik Slavica za stalno učiteljico v St. Ilju v Slov. goricah; 66. Blažič Stefan za stalnega učitelja v St. Jurju v Pesnici; 67. Pečar Marija za stalno učiteljico istotam; 68. Augustinčič Rajko za stalnega učitelja pri Sv. Lovrencu pri Mariboru; 69. Kovacič-Skrbinšek Marija, učiteljica pri Sv. Marjeti na Dravskem Polju, za stalno učiteljico istotam; 70. Mohor Anton za šolskega upravitelja v Svečini; 71. Vavda Mirko, učitelj pri Sv. Marjeti v Pesnici, za šolskega upravitelja istotam; 72. Klanšek Miroslav za šolskega upravitelja pri Sv. Bolenku na Kogu; 73. Klemenčič Vlado, za stalnega učitelja pri Vel. Nedelji; 74. Jagodič Ivanka za stalno učiteljico pri Vel. Nedelji; 75. Manko-Rebolj Antonija za stalno učiteljico pri Sv. Tomažu; 76. Komac Rado za stalnega učitelja v Ptujju na deski osnovni šoli; 77. Čuček Fran za šolskega upravitelja v Smartnem pri Vurbergu; 78. Kavčič Barbara za stalno učiteljico v Smartnem pri Vurbergu; 79. Ferl Bogomir za šolskega upravitelja pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju; 80. Vičič Stanko za šolskega upravitelja pri Pušcavi; 81. Hribar Julijana za stalno učiteljico v Radvanju; 82. Delak Pavla, učiteljica v Razvanju, za stalno učiteljico istotam; 83. Živko Janko za stalnega učitelja v Slivnici; 84. Demšar Ivan za stalnega učitelja v Studencih; 85. Cerjak Zinka za stalno učiteljico v Studencih; 86. Logar Franc, učitelj v Laporju, za stalnega učitelja istotam; 87. Lešnik Josip za šolskega upravitelja v Smartnem na Pohorju; 88. Dugar Marica za stalno učiteljico v Studencih; 89. Fink Anton in Bevc Fran za stalna učitelja v Smarju pri Jelšah; 90. Cerne Josipina za stalno učiteljico v Smarju pri Jelšah; 91. Zidar Verena za stalno učiteljico v St. Vidu pri Grobelnem; 92. Hasl Dragotin, učitelj v Cerkovcah, za stalnega učitelja istotam; 93. Jarc-Kostanjšek Angela, učiteljica v St. Janžu na Dravskem polju, za stalno učiteljico istotam; 94. Jarc Franc, učitelj v St. Janžu na Dravskem polju, za stalnega učitelja istotam; 95. Kašpar Franc za šolskega upravitelja v Narapljah; 96. Marinič-Rajh Julka, učiteljica pri Sv. Urbanu, za stalno učiteljico istotam; 97. Troha Eliza za stalno učiteljico v Zavrcu; 98. Ukovič Dolores, učiteljica pri Sv. Juliju pod Donatijem, za stalno učiteljico istotam; 99. Urbajš Marija za stalno učiteljico v Črešnjevci; 100. Plaš Mihael, učitelj v Velenju za stalnega učitelja istotam; 101. Vebber Terezija, otroška vrtarica v Šostanju, za stalno otroško vrtarico istotam; 102. Rožanc Franc za stalnega učitelja na Vranskem; 103. Möderndorfer Vinko in Galob Rudolf, oba učitelja v Mežici, za stalna učitelja istotam; 104. Lebič Ivan, učitelj v Prevaljah, za stalnega učitelja istotam; 105. Čebulič Jernej za šolskega upravitelja v Černečah pri Dravogradu; 106. Fiser-Pihak, učiteljica pri Sv. Petru na Medvedjem selu, za stalno učiteljico istotam; 107. Voršič Antonija, učiteljica v Dobrni, za stalno učiteljico istotam; 108. Kotnik Josip za stalnega učitelja v Petrovčah; 109. Piana Anica za stalno učiteljico v Petrovčah; 110. Tratnik Ana za stalno učiteljico v Petrovčah; 111. Požar-Strel Ivanka, učiteljica v Smartnem v Rožni dolini, za stalno učiteljico v Čadramu; 113. Sidigoi Julijan, učitelj v Voinku, za stalnega učitelja istotam; 114. Rejec Neža za stalno učiteljico v Lokavcu pri Gor. Radgoni; 115. Jenko Vincenc za stalnega učitelja v Negovi; 116. Pozne Marija za stalno učiteljico v Čadramu; 117. Rote Angela za stalno učiteljico v Konjicah; 118. Zupančič Elizabeta za stalno učiteljico v Konjicah; 119. Serugar Marija, učiteljica v Stranich, za stalno učiteljico istotam; 120. Unverdorben Josip, učitelj v Zrečah, za stalnega učitelja istotam.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 30. avgusta 1924.

Ne jeziki — narečje!

Naši klerikalci in njihovi zavestniki ne priznavajo ne narodnega, ne državnega edinstva. V njih očeh je tisti, ki govori o narodnem edinstvu in pravi, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod s tremi imeni, izdajalec. Tehi nazorovi pred šestimi leti seveda niso bili, to se pravi — tega mišljenja takrat niso upali kazati, ker so se bali narodnega ogrodenja in nevolje, ako bi zastopali stališče, da Srbi, Hrvati in Slovenci niso en narod, marveč trije različni narodi, katerih interesi gredo narazen. Od tistih časov pa je poteklo šest dolgih let in razmere so se spremenile v toliko, da si netopirji izza dobe prevrata danes upajo odkrito na dan. Leta 1918. in še l. 1919. je bilo narodno edinstvo *aktijom*, na katerem ni smel nihče majati, danes pa je ponajveč po krivdi gotovih srbskih politikov a la Davidović in Nastas Petrovič ta aksijom že tako omajal, da ga sedanja vlada v narodni skupščini niti omeniti ne smel.

Po Koroševem in Radičevem nauku — oba ta politika sta, kakor je znano, stebra sedanje vlade — smo Slovenci, Srbi in Hrvati trije različni narodi, ki imajo vsak svoj poseben jezik. Po vsem naravno je, da bi si morala ta njihova nauka osvojiti tudi vlada, ki živi edino od njihove milosti, ter uravnati svojo politiko po njih načelu o treh narodih.

Toda zdaj se, da si sedanja vlada ni v temeljnih vprašanjih naše bitnosti ni edina, kamoli o posamičnih kočljivih problemih naše notranje politike, zato se ni čisto nič čuditi, ako Davidović blagoslovja to, kar zametuje Korošec in kar proklinja Radič — in naroba. Kot četrti v tej zvezi je Nastas Petrovič, politik, ki ne predstavlja sicer nikogar, ki pa je, kakor vse kaže, najjačja ličnost v Davidovičevem kabinetu. Očividno je, da drži on taktiko v rokah. Zato sme tudi plesati ekstraturo. In mož ima prav! On je minister policije in ima tudi svoje nazore, kar dandanes sicer ni moderno, ker naziranja se danes, ako to kaže, spreminjajo vsako leto, vsak mesec, vsak dan, kakor to nazorno izpričuje vrgled gospodov Radiča in Korošca. Toda nazori so nazori in ima jih včasih celo minister slabše sorte, kakor je g. Petrovič.

In g. Nastas Petrovič je v nasprotnu s Korošcem in Radičevim mnenjem, da smo Slovenci in Hrvati en narod s enim jezikom. Stojed konsekvencno na tem svojem stališču, hoče to svoje naziranje tudi dejansko uveljaviti v svoji stroki kot minister notranjih del. Leži pred nami »Pravilnik za izvrševanje zakonov o posesti in nošenju orožja«. V členu 19. tega pravilnika čitamo:

»Obrazec orožnega lista tiska samo državna tiskarna v Beogradu, in sicer: posebe v cirilici, posebe v latinici in posebe v slovenskem dialektu ter ga pošilja za odredeno ceno velikim županom v uporabo.«

Ta pravilnik je datiran »V Beogradu, meseca avgusta 1924. l. B. br. 15.220.« nosi pa podpis: »Minister za notranje posle, Nastas Petrovič, s. r.«

Minister Korošec, Davidović-Radičeva kabineta torej proglašajo slovensčino za dialekt in to v času, ko Koroščevo glasilo »Slovenec« piše: »Najmanj, kar moremo zahtevati, je, da nima nikdo pravice pačiti našega lepega jezika, v katerem se je napisala »Veronika Deseniška« (Veronika je sama se be napisala? Doslej smo bili mnenja, da jo je napisal Oton Župančič! Uredništvo). Noben narod na svetu še ni žrtvoval visoko izobraženega in izlikanega jezika. Ta sramota je bila prihranjena le naši liberalni inteligenci, ki je hotela iz Slovencev ustvariti brezpravno »pleme«.

Tako »Slovenec«, Koroščeva vlada na usta ministra Petroviča pa pravi, da slovensčina sploh ni jezik, marveč samo dialekt, narečje!

Pričakujemo, da bo do sedaj klerikalci Petroviča križali, ako ne pojde raje sam v Kanoso.

— **Triumfalna pot kralja Aleksandra po južni Srbiji.** Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija sta večeraj odpotovala iz Peči proti Beogradu. Do Kosovske Mitrovice sta se vozila v dvornem avtomobilu. Po vseh krajih, selih in mestih, koder je potovala kraljevska dvojica, je narod pozdravljaval s pristranostjo in navdušenjem svojega vladarja ter obema prirejal tople ovacije. Veličasten je bil sprejem v mestu Prizrenu, kjer se je zbrala ogromna množica seljakov in seljakinj v narodnih nošah. Kraljeva dvojica je prispela v Prizren okoli 10.30 ter je tam ostala do 13. Nato je nadaljevala vožnjo do Kosovske Mitrovice, kamor je prispela okoli 20. Iz Mitrovice je krenil dvorni vlak proti Skoplju in od tam proti Beogradu. Kralj prispel v Beograd danes popoldne.

Napad na narodno učiteljstvo.

V uvodniku »Za slovensko šolo« napoveduje »Slovenec« po navodilih prosvetnega ministra dr. Korošca boj jugoslovnsko orijentiranemu slovenskemu učiteljstvu. Doba klerikalnih persekucij trka znova na vrata. V imenu zakona, reda in pravice se obetajo različne šikane in preganjanja vsem slovenskim učiteljem, ki ne trobijo v klerikalni rog. »Slovenec« se vesele, da je dr. Korošec na Hrvaškem že izruval protiklerikalno ljujlo in da je zdaj na vrsti tudi Slovenija. Ob tej vojni napovedi se vprašuje naše narodno učiteljstvo in z njim vsa napredna javnost, kaj je zakrivilo, da jo zadene bič klerikalne zagrizenosti in politične nestrpnosti? Ali ni stalo zvesto na braniku narodnega in državnega edinstva, ali ni vzgajalo slovenske mladine v narodnem duhu že takrat, ko so klerikalci še navdušeno prepevali »Gott erhalte...«, ali niso bili vedno nesebični pionirji slovenske kulture, ki je lahko Slovenci s ponosom pokažemo drugim narodom? Ali ni bilo naše narodno učiteljstvo tisti selalec, ki je po prevratu prvi začel sejati seme jugoslovnske misli v širih plaseh slovenskega ljudstva? In ker je storilo vse to v globoki zavešči, da vrši veliko mislijo resnične duhovne in srčne izobrazbe v duhu zgodovinskega momenta, mu napovedujejo podle avstrofilske duše boj na življenje in smrt. Naše učiteljstvo se tega boja ne straši. Dvignilo bo vrženo rokavico z dostojanstvom človeka, ki se zaveda, da mu delajo nezasluženo krivico. S prezirom odvrne vse potkuse, da bi je z grožnjami in persekucijami udinjali stranki, ki hoče izruvati pod krinko slovenskega lokalpatriotizma iz naše mladine prve kali jugoslovnskega. Slovensko napredno učiteljstvo strne svoje vrste in odgovori na klerikalni napad tako, kakor odgovarjajo moške čiste vesti in neomadeževane narodne preteklosti.

Enaindvajset ali dvajseteden.

»Slovenec« piše: »Liberalno učiteljstvo je napovedalo boj slovenskemu jeziku. Šli so celo tako daleč, da so začeli mučiti otroke, da morajo šteti dvajseteden in ne enaindvajset.« V tem številu vidi torej »Slovenec« boj proti slovenskemu jeziku. Jeli klerikalnim »filologom« znano, da novejša slovenska literatura že pozna tako štetje, da štetje tako vsi drugi slovanski narodi in da smo Slovenci med vsemi Slovani edini, ki štejemo po germanskem vzorcu? Kakšen greh bi bil, če bi se pri družili v številu vsem ostalim slovanskim narodom? V očeh rimovcev, ki sovražijo vse slovanstvo, seveda smrt, v naših očeh pa samo čiščenje slovenske tuje navlake. Sicer pa razumemo klerikalce, da jim je »enundzwanzig« bolj pri srcu Avstrirska miselnost!

— **Smrt najstarejšega češkega novinarja.** V četrtek popoldne je umrl v Holešovicah v starosti 83 let zaslužni češki novinar Josip Kummer. Rojen je bil 16. novembra 1841 v Drnovicah na Moravskem. Po maturi se je posvetil novinarstvu. Postal je urednik lista »Moravske Orlice« v Brnu, kjer je ostal do l. 1889, ko je sprejel mesto urednika praške »Politike«. Ko je »Politika« prenehala izhajati, je vstopil v uredništvo dnevnika »Union«; tu je ostal do l. 1918, ko je list prenehal izhajati. Kummer je dobil državno pokojnino. Pokojnik je bil agilen in izredno naobražen in nadarjen žurnalst. Zlasti mnogo je deloval v novinarskih organizacijah. V sploku čeških novinarjev je bil član od l. 1879 v pokojninskem fondu pa od l. 1883. V obeh organizacijah je deloval kot odbornik. Bil je dober Slovan in se je kot tak zanimal za vsa vprašanja, tičočna za Slovanstvo. Rad se je udeleževal kongresov. Z njim je izgubilo češko novinarstvo enega najbolj tipičnih svojih predstaviteljev. Pokojnik je bil znan tudi v Slovincih, katere je visoko cenil. Boj odličnemu kulturnemu delavcu ohranjen tudi med nami trajen spomin!

— **Kongres trgovskih zbornic Jugoslavije.** Danes ob 10. je bil v Beogradu v dvorani borze odprt II. kongres trgovskih in obrtnih zbornic Jugoslavije. Otvoritvi so prisostvovali zastopniki ministrstva trgovine in industrije. »Trgovinski Glasnik« v uvodniku po sveča delovanju trgovcev, obrtnikov in ostalih pridobitnih krogov, posebno pažljivo in konstatira, da vrši naše trgovstvo in obrtništvo važno mislo ujedinitja, osobito potom zborovanj zbornic. Na dnevnem redu kongresa so: a) vprašanje izvoza, b) organizacija konzularne službe, c) strokovna in kulturna izobrazba trgovskega in obrtniškega naraščaja.

— **Beza učiteljskih upokojencev.** Je prispela do viška. Pred meseci so bili nekateri že upokojeni, a še danes niso dobili niti facka pokojnine. Ob čem naj žive, ko niti kredita nimajo? Drugi, ki sicer že dobivajo mesečno pokojnino, dobivajo tako majhno, da ne morejo zbrati, stradajo in strgani hodijo okoli.

Tako se godi zaslužnim kulturnim delavcem, največjim dobrotnikom naroda, ki so nam odgojili naraščaj! Uprav čitamo, da se železničarjem dohodki zopet zvišajo. Privoščimo jim, a vlada naj se spomni tudi siromakov učiteljskih upokojencev. Kam pa je prišlo onih 50 milijonov, ki so bili že določeni za penzioniste. Koliko časa še bo vlada vpokojence pitala s praznimi obljubami? Ni čuda, da ubogi ljudje trpe in umirajo radi duševne depresije in — pomanjkanja! Skandal!

— **Povratak v domovino.** Naš prakiški dopisnik g. Jan K. Strakaty, ki je imel državno stipendijo v naučne svrha, da prepotuje Balkan, se je te dni vrnil v Prago. Na potovanje je odšel meseca februarja in je prepotoval vso Jugoslavijo, Rumunijo, Bolgarsko, Grško in evropsko Turčijo. Bil je tudi v Julijski Krajini, kjer je dobil najzlačostnejše utise. Pred svojim povratkom v domovino se je še udeležil zleta jugoslovnskega Sokolstva, kjer se je na svoje oči lahko pričel, kako zelo smo na Hrvaškem, zlasti pa v Zagrebu nazadovali v narodnem oziru, odkar vodi hrvaško politiko Stjepan Radič. Nadejamo se, da se vrata naš prijatelji domov s ugodnejšimi utiski od drugodi, kakor iz naše krajčevine.

— **Izplačilo VI. kupona drž. investicijskega posojila.** Po naredbi finančnega ministra je generalni direkciji državnih dolgov pri Narodni banki stavljen na razpolago znesek 1.500.000 Din za izplačilo VI. kupona k 7% državne investicijskemu posojilu. Izplačila tega kupona se pričenjajo 15. septembra in sicer: pri glavni direkciji državnih dolgov, pri oblasni finančni direkciji v Novem Sadu, pri okrožnih in srezkih finančnih upravah, pri blagajnah finančnih delegacij in davkarjih, pri pošti: hranilnici v Sarajevu, pri čerkovnem uradu v Ljubljani in Zagrebu, pri sodiščih v Srbiji in Črni gori in slednjič pri vseh bankah, ki so vodile subskripcijo.

— **Odkrivanje korupcije.** To je sedaj stalna rubrika vladnega časopisa in menda tudi edino delo vlade in ministrskega sveta. Toda na dan prihajajo le pavšalna sumničenja, ne da bi mogli kaj konkretno dokazati. Ker ima vlada ves tozadevni material v rokah, naj vendar že pride na dan z dokazi. Koliko časa so naši klerikalni listi očitali bivšemu ministru Puclju korupcije z reparacijskim voli. G. Puclj ima sedaj pravico in dolžnost zahtevati, naj mu nova vlada očitke dokaže ali pa krivico popravi s preklicem. To bo bivši kmetijski minister tem lažje dosegel, ker ni več v opoziciji, temveč med zaščitniki nove vlade.

— **Ugotovitev.** Z ozirom na naše poročilo, da se je ob pridu ministrov g. dr. Beneša in dr. Marinkovića udeležil sprejema na kolodvoru tudi delegat ministrstva financ g. dr. Šavnik, je nam g. delegat poslal pismo, v katerem ugotavlja da je bil slučajno navzoč, ker se je prišel posloviti od g. gen. dir. katastrofa ing. Nedelkovića, ki je posesti delegacijo in je nekaj minut prej odpotoval z beogradskim brzdolomom.

— **Za poplavljenca v Polihovgradskem pogorju** so darovali uslužbenci restavracije »Zvezda« 450 Din mesečnega obzoda gospe Roze Krapeševce. Bolgarska delegacija na potu v Zenevo je smotila s orijentekspresom prispela v Ljubljano. Delegacija stoji pod vodstvom ministra znanjnih del Kalfova. Bolgarska delegacija je optimističnega naziranja, da bo glavna skupščina Društva narodov imela letos mnogo uspehov in Bolgarska na njo mnogo polaga.

— **Antilejski deli.** Gosp. Filip Turk pri trdnici Ant. Kršper, praznuje danes, v soboto 35 letnico svojega neumornega delovanja pri omenjeni trdnici. Gospodu Turku, ki je v narodnjak lekrečno čestitamo in mu ključno »Bog ga ščiti«.

— **Znižanje mednarodne pisemske poštnine.** Dodatno se poroča iz Stockholma, da bo znatno znižanje mednarodne pisemske poštnine 50 odstotkov in da se tranzitna poštnina, katero plačujejo države medsebojno in je velika, zniža za izvestne slučaje tudi za 50 %. To izpremembe stopijo v veljavo dne 4. oktobra t. l.

— **Služba na drž. gospodarskih šolah.** Glasom raspisa ministrstva prosvete, se potrebuje nekaj učiteljev za državne gospodarske šole. Učiteljica bi imela prejemke po uradniškem zakonu in stanovanje v šolah, ki so urejene kot internati. Event. opremljene prošnje naj se pošljejo ministrstvu prosvete, odseku za narodno prosvetovanje v Beograd.

— **Poliklinika v Osijeku.** Vlada je odobrila kredit v znesku 600.000 Din za sgradbo poliklinike v Osijeku. Klinika bo vadrževala mestna občina.

— **Nemški arhitekti v Splitu.** V Split je prispelo 14 dijakov tehnične visoke šole iz Dresdena v Nemčiji. Dijaki po večini arhitekti pod vodstvom prof. dr. Reuterja, si ogledajo naše starinske izkopnine, nakar odpotojuje na Grško.

— **Investicijska služba ministrstva trgovine in industrije.** Poroča se, da misli ministrstvo trgovine organizirati investicijsko službo za domače časopise in potem tudi za inosemaki. Poročalo bo ministrstvo o svojem delovanju in o vseh pojavih pri vredne, trgovske in finančne panoge. Služba bo samo za »domače« časopise, to je vladne liste.

— **Pojasnjenja in legitimacije za veleposlane v Pragi.** Dobite na čekoslovnskem konzulatu, Breg in pri Aloma Company, Kongresni trg 8. 19. septembra skupen izlet jugoslovnskih trgovcev.

— **Sprejemanje pripravnikov v finančno kontrolo.** V finančni kontroli v Sloveniji je popolniti večje število pripravniških mest. Pogoji za sprejem so določeni v členu 38. zakona o organizaciji finančne kontrole. Uradni list št. 109 iz leta 1922. Po drobne informacije prejemalej prosilci pri oddelkih finančne kontrole.

— **Obsodba nemoralnega duhovnika.** V Mostarju je bil večeraj obsojen duhovnik Keković iz Konjice, ki je zlorabil v okrajih več žensk. Obsojen je bil na šest mesecev ječe.

— **Težak karambol na Miklošičevi cesti.** Danes dopoldne ob pol 11. se je dogodila na Miklošičevi cesti težka nesreča. Tik na vogalu Miklošičeve ceste in Dalma. trove ulice sta treščila skupaj avtomobil, v katerem se je vozil sedlar Stupica in kočija v kateri je sedel general Tripković. Sreka je bil tako silovit, da se je pri vozu odlomilo oboje, dočim se je na avtomobilu razbila šipa in je za las manjkalo, da ni bil g. Stupica težko poškodovan. Pri karambolu je bil tudi en konj težko poškodovan. Neorečo je baje sakrivil sofer, ki je prehitro vozil.

— **Kobilice v Črni gori.** V nekaterih krajih Črne gore so se pojavile kobilice v ogromni množini in so uničile vse poljske pridelke.

— **Radio-termalno kopališče Laško.** Inspektor ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani je dovolil s odlokom z dne 17. julija t. št. 5623 na osnovi mnenja pokrajinskega zdravstvenega sveta za Slovenijo, da se termalnemu kopališču v Laškem pri naslov: Radio-termalnega kopališča in sicer na podlagi uradno konstatirane visoke radioaktivnosti termalne vode in plinov, ki prihajajo iz zemeljske globine. To je tedaj edino kopališče v naši državi z nedvomno dognano visoko radioaktivnost. Jo vode in ki sme tudi edino nositi zgornji naslov. Medicinske se poslužuje v vedno izdatnejši meri radio-terapije. Zdravniško konstatirano je, da ozdravljajo radioaktivna termalna voda in plini v Laškem posebno sledeče bolezni: subakutni in kronični revmatizem, mišičje in mišičji revmatizem, neuralgije, leishas, neuritis, ženske bolezni, sklerodermija, pojave staranja, mioarthritis, nervozno živce, arterio-sklerozo. Z ozirom na te velike zdravstvene uspehe je sklenila uprava radio-termalnega kopališča v Laškem urediti zdravilišče tako, da bo občinstvu tudi preko zime na razpolago. Vsi prostori se bodo dobro kurili, da bo v zdraviliškem domu, v katerem se nahaja kopališče, prijetno bivanje tudi v hladnejših in celo zimskih mesecih. Dalje je sklenila uprava kopališča, da zniža cene za kopeli in za sobe za 50% počeni s 1. septembrom, da je dana prilika najširšim slojem poslužiti se zdravilnega vrelca v Laškem.

— **Smrtina kosa.** Umrli je gospa Jedert Maigaj (Mitteregger), zasebnica. Bila je izredno dobra žena, ki so jo spoštovali vsi, ki so jo poznali. Pogreb bo v nedeljo, 31. avgusta ob 15. iz Sp. šiške, Knezova ul. št. 121, na pokopališču v Sv. Križu. Blag ji »spomin!« — Večeraj ob 19. je preminil v najslabši dobi življenja g. Ivan Zrimsek žel. uradnik. Pogreb se vrši v nedeljo ob 16. iz deželne bolnice k Sv. Križu. Blag mu spomin!

— **Bojnin na živih,** duševno potrtem prisilski sredno mlia gredica Franz Josef dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje. — Bogat ribji lov. Prijatelj našega II. sta nam poročila: V noči od pretekle sobote na nedeljo so imeli ribiči, ki so lovili med Sv. Jakobom in Crkvenico v Hrv. Primorju veliko srečo. Ulovili so nad 1000 ton tunin, ki so tehtale 20.000 kg. Med njimi so bile ribe, ki so tehtale po 10 do 20 kg. Riba se vedno prodaja v Italijo kilogram po pet hr. Dobili so torej za ribe okrog 400.000 dinarjev.

— **Radio-termalno kopališče Laško** odprto celo leto. S 1. septembrom 50% popust za kopeli in sobe.

— **Dva podjetna krovca.** Meseca junija t. l. je dobil krovca Fran Tujan naročilo, da popravi streho na Kralja Petra vojašnici. Tujan je naročilo prevzel, streho pa sta popravljala njegova pomočnika Fran Strgar in Ivan Nolda. Po preteku dveh mesecev pa je uprava vojašnice ugotovila, da je s podstrešja izginilo okoli 35 kg bakrene žice, kopalna banja in bakren kotel. Tatvine sta bila osumljena omenjena pomočnika, ki sta priznala, da sta banjo in kotel razbila ter posamezne kose, kakor tudi žico prodala Viktoriji Pannholzer v Prazi. Kovi ulici. Vrednost ukradenih predmetov je znašala okoli 5000 Din. Policija je oba podjetna krovca oddala sodišču Pannholzerjeva pa se bo morala zagovarjati radi nakupa ukradenega blaga.

— **Polijske ovadbe:** Tekom zadnjih 24 ur so prispela na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 1. kaljenja nočnega miru 1. cestno-polic. reda 6. kršenja železniških predpisov 1. obrtnega reda 2. telesne poškodbe 2. Radi planosti je bila aretirana ena oseba.

— **Tatvine.** Krojašu Avgustu Peterelu je bil v brzovlaku Zidamnost-Ljubljana ukraden dežni plašč, vreden 700 Din. V istem vlaku je bil okraden železničar Fran Nagode. Izginila mu je listnica s 800 Din.

— **Zastopnik trdnice Senger.** Tako se je predstavil povsod 23 letni Karl Kürn, rodom iz Mirne peči na Dolenjskem. Hodil je od stranke do stranke in ponujal »prima« Sengerjeve šiv. stroje v nakup. Seveda je povsod sahteval ob naprej. Ko je denar prejel je laginil, stroja pa stranka ni videla nikoli. Tega sleparja, ki je izvršil nebroj goljufij, so sedaj orožniki prijeli v Ratach.

— **Nepoštena služkinja.** Aretirana je bila služkinja Kristina Šutar, ki je svoji gospodnji Ani Miklošič, stanujoč na Sv. Petra cesti 27, ukradla večjo množino perila in drugih predmetov. Šutarjeva je bila oddana sodišču.

— **Vremenska napoved.** Jasno, bolj toplo, v Severnih Alpah nevihte. V nedeljo bržkone sopeni slabo vreme.

— **Najcenoješa in najnovejša obleke** so dobe samo Selenburgova ulica št. 3 pri GRICAR & MEJAC.

— **Da se ve.** Rdeči lotosov cvet na etiketi ima samo originalna kolonjska voda od svetovno priznane prve najstarejše destilerije v Kölnu Johann Maria Farina. Gendher dem Jülichs Platz, osnovane od samega izumitelja 1709. leta. Dobiva se v vseh finejših trgovinah pod zavarovanim skrajšanim imenom Farine Gegenüber.

— **POSETITE GOSTILNO »PRI NE-STLNU«, TRŽAŠKA CESTA!**

Iz Celja.

— **Zdravniška konferenca v Celju.** Na odlok velikega župana mariborske oblasti naj se vrši sestanek vseh mestnih in srezkih zdravnikov v Celju dne 31. avgusta t. l., na katerem sestanku naj bi se posvetovalo in podali predlogi za uspešno zatiranje škrlatink. Sestanek se vrši v nedeljo 31. avgusta ob 9. dop. v magistratni dvorani.

— **Vpisovanje na šoli Glasbene Matice v Celju** se prične v ponedeljek 1. septembra in traja do 15. septembra, vsak dan od 8.—12. in 3.—6. ure pop. Reden pouk se prične 15. septembra.

— **Cvetilni dan** priredi v nedeljo celjska »Orjuna« v prid trboveljskim žrtvam.

— **Poškodba s patrono,** 10-letni Maks Fric, sin letniškega paznika v Celju, stanujoč v Zagradu, se je igral s patrono, katere je eksplodirala in ga močno poškodovala. Prepeljal je bil v bolnico.

— **Nesreča.** Z voza je padla 11-letna Leonora Podgornik, ki se je ponoči v družbi vozila iz Blagovne v Celje. Voz se je prevrnil in si je pri padcu zlomila desno nogo. Spravili so jo v bolnico.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Orju« na Glavnem trgu.

— **Na osnovni šoli šolskih sester** v Celju se vrši vpisovanje učenk v I. razred v ponedeljek 1. septembra od 8.—12. ure. Vpisovanje na meščanski šoli pa bo dne 13. septembra od 8.—12. ure. Ponavljalni izpiti se vrše 12. septembra od 8.—12. ure.

— **Aretrani** ste bili od celjske policije dve prodajalki trdnice Welner na Glavnem trgu ter neki mesar v St. Petru v Sav. dolini, kateri je nosil prodajalkama meso, za kar je dobival razne steklarske izdelke, katere je potem naprej prodajal pod polovično vrednostjo. To se je dogajalo dalj časa in je trdnica vsled teh manipulacij trpela občutno škodo.

Iz Maribora.

— **Demokratski župan** v Vitanju, V Vitanju je bil 26. t. m. za župana izvoljen kamnosek in posestnik Josip Vester, pristaja demokratske stranke. Prvi svetovalec je trgovec Konrad Pirch, demokrat, drugi pa Nemes Rajko Hofbauer.

— **Nesreča pri gradnji železnice.** Pri gradbi ozkotirne železnice Ivanjdo. Brezno se je ponesrečil delovodja Narat Padel je z visokega zidu in se nevarno potolkel na glavi. Dobil je tudi težke notranje poškodbe in so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico.

— **Subvencija za mariborske gledališče.** Kakor javljajo iz Beograda je vlada nakazala narodnemu gledališču v Mariboru 500.000 Din podpore.

Turistika in sport.

UNIJA NOGOMETNIH KLUBOV NA DUNAJU.

— **Dunaj, 30. avgusta.** (Izv.) Sročil je bila ustanovljena Unija I. in II. razrednih nogom. klubov. Za predsed. je bil izvoljen Grünfeld (Hakoah), za njega namestnika Brandstetter (Rapid) in Seidel (Vienna).

— **Društvo ostrostrelcev** v Ljubljani ustanovljeno 1922. Gradjansko streljaško društvo »Kralj Aleksander« v Osijeku proslavlja 140 letnico obstoja, ter priredi ob tej priliki 7. 8. in 9. sept. 1924 veliko nagradno streljanje, h kateremu so vabljene tudi naši člani. Odbor poziva torej člane, da bi se te slavnosti v čimvečjem številu udeležili. Streljalo se bo na tarčo na 150 metrov in 300 korakov kakor tudi na bežečega zajca in jelena; dovoljeno je poljubno število serij po 5 strelcov. Strelski svet

Kolesarska dirka

Tezno pri Mariboru

7. in 8. septembra 1924 5610

Društvene vesti.

— **Šentjakobska knjižnica** v Ljubljani, Stari trg 11. posluje od 1. septembra dalje vsak delavnik od 4. popoldne do pol 5. zvečer in izposoja najlepše slovenske, srbohrvaške, češke, ruske, nemške, italijanske, francoske in angleške knjige vsakomur, kdor se zadostno legitimira.

— **Mestna Orjuna št. Jakob Krakovo.** Trnovo vnovič pozivlja svoje brate in sestre, da se v kar največjem številu udeležijo v nedeljo dne 31. tm. razvitijske prapora brat. ske Orjune v Domžalah. Zbrališče ob 7. zjutraj na St. Jakobskem trgu. Odhod ob vsakem vremenu s vlakom ob 7.55. Kdor ima krov v kroju, ostali pa s znakom. Zdr. vol.

— **Mestna Orjuna Domžale** ima v nedeljo dne 31. avgusta svoje slavnostno razvitijske prapora pred Sokolskim domom v Domžalah. Spored: ob 9. sprejem gostov na kolodvoru, ob 3.11. slavnostno razvitijske rapora, po razvitijske prapora odhod do Dom. šalah. Popoldne ob 3.15. pričetek veselice na vrtu gospoda Kuharja (pri Slogarju).

— **Občni zbor »Zveze bivših salezijan-skih golencev** se vrši v nedeljo dne 7. septembra ob 10. dop. v Rokodelskem domu (Komenskega ul. 12). Udeležba za vse člane obvezna. Priprave sprejema tajnik, kot je v okrožnici navedeno.

To in ono.

Kako so izgubili svoj dom?

(Prevedel dr. F. S.)

1. Radi so igrali.
2. Zamudili so svoje zavarovanje.
3. »Ne brigajte se za jutrišnji dan«, je bilo njihovo geslo.
4. Kupovali so vse, kar je bilo za obroke.
5. Kupovali so nepotrebne stvari, ker so bile poceni.
6. Ni so bili v stanu reči »Ne« in niso se mogli odločiti, da bi rekli »Tega si ne morem privoščiti«.
7. Pri svojih izdatkih se niso ravnali po dobrem preudarku in po pravi meri.
8. S popivanjem in s kajenjem je bilo zapravljeno dovolj denarja, tako da bi bili lahko z njim ohranili svoj dom.
9. Oče je vedno nameraval zavarovati se za slučaj smrti, pa je umrl, ne da bi bil tako napravljen.
10. Niso prišli do spoznanja, kako lahko zaide človek v dolgove, kako težko pa se jih znebi.
11. Mislili so, da ni vredno, da bi si bili zapisovali pogodbe in dogovore.
12. Hčerke so si domnevale, da je poniževalno za nje, da bi delale za to, da bi se preživljale, bile so pa prepričane, da se morajo dobro oblačiti.
13. Jemali so denar iz hranilnice in ga, da bi hitro obogateli, investirali v podjetja, kjer so ga izgubili.
14. Niso vedeli, da izročajo vse svoje premoženje na milost in nemilost svojemu pravnemu zastopniku, ako mu podelijo generalno pooblastilo.
15. Odlašali so s plačili, kjer so le mogli, ker jutri bo lažje plačati, kakor pa danes.
16. Zapravljivost otrok, ki niso bili vzgojeni tako, da bi znali varčevati in računati z vinarijem, je spravila dom v pogubo.
17. Podpisovali so važne listine, ne da bi bili čitali ali poznali njihove vsebine, in sicer samo zato, ker so bili za to zaproseni.
18. Zaradi svojih strasti so prekoricali mero svojih sredstev, zadolžili so svoje premoženje in končali s pogubo.
19. Ko se jim je začelo slabo goditi, »v resnici niso vedeli, kje bi se mogli omejiti«. Navada je spremenila razkošnost v potrebo.
20. Nikoli se niso navadili, da bi svoj denar nalagali v hranilnici ali da bi se bili dali zavarovati na življenje, ako tega niso smatrali baš za potrebno.
21. Svoje račune so spravljali, namesto da bi jih bili plačevali, niso znali, kako hitro zapadejo menice in nikdar niso imeli pregleda o svojem premoženju.
22. Domnevali so si, da bodo ljudje, s katerimi so trgovali, o njih mislili, da radi sumičijo, ako bi zahtevali potrdilo za plačilo denarja.
23. Živeli so zelo razkošno in znatno nad svojimi sredstvi, ker so si želeli vzbuditi v ljudeh domnevo, da se jim dobro godi.
24. Prizadevali so si, da bi vsilili svoje hčerke v družbe ljudi, ki so stali socialno nad njimi, v domnevi, da te napravijo tam »krasno partio«. To pa jih je spravilo v brezupne dolgove.

Pismo z Marsa.

Bratje zemljani!

Videli smo Vas, kako ste z različni daljnogledni ogledovali naš svet s svoje male zemljice. Sicer ste imeli smolo in so vaš pogled zakrivali ves čas temni oblaki. V vaših listih čitamo, da ste došli na nas, oziroma našega »Marsa«, da smo vam poslali tako neugodno vreme. Celo vaše leto, viške sezone so trpele vsled tega. Ne pride nam na misel, da bi na vašo ubogo zvezdico hodili delat dež. Pripravili smo tudi mi svoje aparate in smo vas natančno videli, kajti kar se tega tiče, smo daleč pred vami. Ne rečemo, da niste že precej napredovali od prvotnega bitja do razumnega človeka, vendar vam še mnogo manjka do one popolnosti, ko boste poleg svoje lastne domovine obvladali tudi svet. Kakor vi, dimo, ste zadnja leta napravili prve poskuse, kako bi letali po zraku. Nekateri hočejo leteti tudi na druge zvezde. Mi bi vam svetovali, da predvsem uredite svojo zemljo, kajti doslej tam še ne vidimo vsega, kar je potrebno za srečno življenje na svetu. Pred desetimi leti so naši daljnogledniki zaslišali močno grmenje, ki je odmevalo po vaši zvezdici. Mislili smo, da so to taki posebni naravni pojavi, potem smo se z daljnogledni prepričali, da ste vse to sami napravili, kar nam je bilo precej nerazumljivo. Naš profesor učenjak, ki se že nad sto let ukvarja s proučevanjem drugih zvezd, nam je razložil, da bivate na zemlji še bitja, ki so sicer obdarjena z razumom in imajo sama o sebi zelo visoko mnenje — imenujejo se ljudje — toda v njih je še mnogo živalskega, kar so podedovali od svojih davnih dedov. Zato se med seboj radi bojujejo kakor živali. Odkar je bilo moč, goče s Marsa opazovali življenje na zemlji so se vedno ponavljali taki prizori. Mi vas opozujemo že več tisoč let. Spočetka so bili seveda naši uspehi še nepopolni in tudi sporočila se niso ohranila, pozneje pa smo mogli natančno opazovati, kako ste se preseljevali in se bili med seboj. Vaša zemljica je bila videti kakor mravišnica,

kjer se koljejo one drobne živalice za kupček prsti. Videli smo, kako ste se spustili na morje in zidali nova mesta; spoznali smo, da niste enake barve, ampak da vas je več vrst, kakor je to sploh v živalskem svetu. Videli smo tudi, da belo plemo prevladuje druge po bojevitosti in drugih sposobnostih. V svojem boju proti drugim plemenom je iznašlo vedno novih sredstev — nazadnje pa se je začelo bojevati med seboj. To je bilo nam nerazumljivo, dokler ni nam naš slavní učenjak razložil, da se bijete med seboj zato, ker verujete v razne bogove in govorite v raznih jezikihi. Tako smo videli, kako so se beli narodi borili med seboj in v bojih pokončavali, kar so bili s svojim delom ustvarili. Pred sto leti smo videli velike vojne z rdečimi zastavami, o katerih je takrat dognal neki naš daljnoglednik, da hočejo napraviti vse ljudi enake, da bi se več ne borili med seboj. Toda poboji na zemlji med belim plemenom so se ponavljali, tako da so naši učenjaki dokazovali, da ni na vsem svetu tako krvoavih bitij in da je temu vzrok najbrže to, ker so šele v prvi fazi svojega razvoja in trpe pod svojimi podedovanimi lastnostmi. Vendar smo opazili, da ravno vsled te bojevitosti nastajajo med vami nove naprave, ki bi omogočevale lepo življenje, ko bi jih vi v svoji divjosti ne porabljali v boju drug proti drugemu. Že so nekateri naši opazovalci poročali, da prehaja belo plemo najbrže v drugo fazo razvoja in da se kažejo povsod zanimivi znaki novega napredovanja, ko smo začeli ono grmenje pred desetimi leti. Napačno poučeni ljudje so mislili, da se vrši velik priroden potres, kakor se pojavlja po vseh svetovih, kadar se vršne velike spremembe v notranjosti in na površju svetov. Naši učenjaki pa so iz raznih pojavov sklepali, da nam dajete svetlobno in zvočno znamenja kot veselo oznanilo, da ste nas zagledali. Pri natančnejšem opazovanju pa se je pokazalo, da se je bilo plemo zopet stoplo med seboj in tokrat celo bolj nego sploh kdaj prej. Nesrečna bojna narava se je pokazala v vsej svoji sili. Videli smo velike cevi, iz katerih ste vsipali ogenj in krogle na mesta, videli smo zračne ladje, ki so me tale uničujoče žarke na tla, videli smo ogromne množice, ki so se prerivale sem ter tje in kopale v zemljo dolge jarke, ki jih naši učenjaki dolgo niso mogli prav razložiti, prav tako, kakor so vam nerazumljivi kanali na Marsu. Po dolgem opazovanju smo zapazili, da so se v tiste jarke zrlili ljudje, da so sipali ogenj drug na drugega. To početje je bilo nam vkljub vsemu nejasno, dokler niso učenjaki dognali, da imate države in da so tisti jarki meje med vojskami, ki hočejo imeti vsaka del zemlje zase. Naši matematiki so izračunali, da je belega plemena preveč in da nima dovolj prostora, zato se kolje med seboj — naš znameniti filozof pa je dokazal, da je vsemu krivo belo plemo samo, ker ne zna porabiti svojih sil v lasten prid, ampak jih v medsebojnom boju uničuje. S čudovito bistroumnostjo nam je razodel naš filozof, kako ogromne stvari v prid vsega belega plemena bi zgradile te milijonske sile, če bi isti čas in isto delo porabile za graditev, kakor so ga porabile za uničevanje. Ko je bojevanje prenehalo, so naši učenjaki posvetili vašemu malemu planetu še večjo pozornost, kajti zanimal nas je ravno vsled čudnih navad belega plemena, ker bi sicer zemlja vsled svoje malenkosti ne imela nikake važnosti za nas. Videli smo v teh letih marsikaj, kar kaže, da še daleko niste premagali v sebi onih slabih strani, ki vas uničujejo.

Oni ljudje, ki so se povzpeli s svojim umom nad množice in jasno vidijo v svet luči, so redke in večinoma jih drugi malo poslušajo in še manj razumejo. Ti morje so tudi prvi hoteli spoznati druge zvezde in so iskali vam enakih bitij po drugih svetovih. Opravičeno je njih mnenje, da vam enaka bitja nikjer ne žive, kolikor moremo z Marsa spoznati prebivalce drugih svetov, kajti tudi mi ne dosežemo vsega svetovja, ki je večino in neskončno. Vkljub sposobnostim in raznim napravam, ki so dokaz vaše iznajdljivosti, moramo vam priznati, da bi se zabujali pri nas pomolovani nasmehi, ko bi se ne zavedali, da so se naši predniki pred tisoči leti istotako borili med seboj, dokler nismo dosegli sedanjega stanja popolnosti — in ko bi ne videli pri vas toliko brezuspesnega truda, da bi se povzpeli na višjo stopnjo spoznanja in blagostanja. Oboje je namreč v naši ožji zvezi. Ko vas vidimo v vaši utrjenosti in onemoglosti, v hrepenjenju navzgor in v obupni borbi s samimi seboj, v neumnih zmotah in blodnjah, v iskanju novih potij in razbijanju starih glastij, v nezmožnem hotenju in domišljajem poletu, v večnem toku drveče gnjeve v vseh različnih oblekah in oblikah, vsak s svojimi zahtevami in zadevami, vsak s svojimi sanjami in mislimi, vsak s svojimi upi in nadami, drug od drugega, drug nad drugim, drug pod drugim in večno nesrečne in nezadovoljne, takrat se nam smilite in si mi, silimo, da ste zato nesrečna bitja, katerih sreča je morebiti samo v tem, da se svoje nesreče ne zavedate. Toda naš odlični filozof je v tem oziru drugega mnenja in trdi, da imate tudi vi svojo srečo in sicer, da ste srečni ravno v tem stanju kakor ste, ker odgovarja vaši naravi, ki je v najlepšem soglasju z naravo vašega planeta — in da ves vaš boj ne velja svoje plemo spopolniti do onega viške popolnosti, ko bodo vsi srečni. To pa baje ne bo mogoče, ker vsak izmed vas živi premalo časa na zemlji in prej umre, preden doseže popolno spoznanje. Naš učenjak piše, da vi imenujete to stvar tragiko in da zato ni upanja, da bi kdaj dosegli ono popolnost, kot smo jo dosegli ponosni prebivalci Marsa. Tudi smo slišali, da smatrate nas za manj ali drugače razvita bitja, kar je naravno, če pomislimo, da v naravi vsaka stvar o sebi misli, da je najvišja in najvažnejša. Tudi naši pradedi so tako mislili o Marsu in o sebi, danes vemo, da so drugod tudi živa

bitja, ki se razvijajo iz nejasnih začetkov do koncev popolnosti. Izurili ste tudi radijo da lovite signale v zraku. Motite se zelo, ako mislite, da ste dobili signale z Marsa, kajti vaša domišljija je še vedno večja od vaših zmoglosti. V tem oziru vam ne moremo pomagati, kajti izšli smo iz dveh različnih svetov in naše življenje je popolnoma drugačno od vašega. Nimamo ničesar drugega, kar bi vam sporočili, razven tega, da bi vas čez sto let radi videli v popolnejšem stanju nego ste sedaj in da bi bolj mislili na svojo lastno zvezdo nego na druge, kajti prebivalci drugih vam ne bodo pomagali, ako si ne boste sami. Tudi bogo vi — kakor verujete — ne bodo urejali vaših razmer. To je delo človeka — človek pa sega danes od opice do boljševika. On stran tega razvoja se začne višja vrsta ljudi. Dolgo vas že zanima nebeski problem. Zadnje čase ste se mu vsaj deloma približali. Prida o nas ste že dolgo ugibali, ali smo ali nismo. Seveda smo. Zato smo vam poslali to pismo s svojim daljnogledom, da vas mimogrede pozdravimo, da vam povemo svoje mnenje o vas in se po slavljam o vas z željo, da bi se dolgo gledali vašo človeško tragedijo, ki nudi nam in drugim zvezdanom toliko prijetne zabave, vam pa toliko gorja in — sreče.

Glavni poročevalec planeta Mars.

NEWYORSKA SENZACIJA.

Z vsem svojim ogromnim aparatom zasleduje newyorská policija zadnje dni nekega uprav ženjalnega zločinca. Vlomilec mora biti literarno filozofično naobrazen mož, kajti zdi se, da je velikega ameriškega pisatelja Edgar Alam Poe-a teme. Ijito proučeval. Sleparski trik, s katerim si je pridobil milijone, je namreč izvršen po načinu kakor ga opisuje Poe v eni svojih novel. Zrtve prebrisane seplearja je postal znani bankir Markus Swist. Nekega lepega dne je bil bankir pozvan k telefonu in razvil se je sledeč pogovor:

»Halo, jeli tam Markus Swist?«

»Da, osebno!«

»Imam čast, da vam javim, je nadalejeval neznanec, »da ima trden namen cenjeni gospod Swist, vaše stanovanje izprobiti.«

Bankir se je pričel glasno krohotali, bil je prepričan, da se eden njegovih prijateljev šali z njim. Neznanec na drugem koncu telefona, je pustil bankirja nekaj časa smejati, nato pa je lakonično pripomnil:

»Gospod Swist, jaz in moji prijatelji smo nasprotniki nepotrebnega prelivanja krvi. Radi tega vas opozarjamo, da navedete točen čas, kdaj vas obličajro ni doma. Mi smo namreč mnenja, da bo to nam kakor tudi vam koristilo.«

Swist se je zopet grozko zasmejal in je izjavil, da ga drugo popoldne ne bo doma.

Ko je prišel drugi dan domov, je našel stanovanje popolnoma izpropano. Vlomilci so izrabili čas, za kojega je Swist navedel, da ga ne bo in so povsem neženirano vlomili.

Ženski Landru.

Pariz ima zopet svojo senzacijo, ki je celo med znamenitimi svetom povzročila pravcato presenečenje. Na pristojnem uradu je javil pariški vojaški zdravnik dr. Galou, da je njegova žena v poslednjih osmih dni rodila dva otroke, navadno dvojčka. In kar je pri tem še najzgodnejše: Istega dne po rojstvu drugega deteta, so videli madame Galou sprehajati se v parku domače vile. aKdila je tudi cigarete. To se je dogodilo dne 4. junija 1924. Sedaj po preteku dveh mesecev pa izgleda stvar popolnoma drugače in v drugi luči. »Zagonetna« gospa Galou je bila zalotena pri novem poslu in sicer je v neki trgovini ukradla neki kmetici denarnico s par tisoč franki. Navzlic visokemu ugledu, ki ga je družina uživala v družabnih in znanstvenih krogih, je policija aretirala oficirjevo soprogo in ji obenem dokazala celo vrsto tatvin, ki jih je izvršila tekom enega leta v okolici Agen in Montauban. — Dr. Galou pa je potom zdravniških izkazov dokazal, da njegova žena trpi na kroničnih napadih kleptomanije, naker je bila madame Galou mesto v zapor, odposlana v zdravilišče Pulet.

Policija, ki je pričela sumiti, da pri Galouju ni vse v redu, je nadaljevala s poizvedovanji. Ugotovila je, da je bila soproga dr. Galouja pred svojo poroko že sedemkrat radi tatvine predkaznovana. Policiji se tudi soprogo, ugledni vojaški zdravnik ni zdel tako nedolžen in odredila je preiskavo Galoujeve »Vile Palmaz«. Uspeh preiskave je bil naravnost presenetljiv. V vili je našla policija štiri deteta, od katerih ni bilo nobeno starejše nad štiri mesece. Otroci so

bili strahovito zanemarjeni. V skritem kotu hiše je policija našla na obsežno korespondenco, iz katerih je bilo razvidno, čigavi in od kje so bili otroci. Zakonca Galou sta se bavila s čednim poklicem. V listih sta oglašala, da ugledna družina sprejme otroke v nežni starosti, najraje še dojenčke, proti majhni odškodnini za svoje.

Iz malih podeželskih mestec je prihajalo na tucate prošnje: »propadle« devotke iz boljših krogov, mlade vdove, ki jim je bil otrok na poti itd., so bile pripravljene za primerno odškodnino (do 15.000) frankov odstopiti svoje dete ugledni družini. Prihajale so prošnje od Sredozemskega morja in Atlantskega oceana, iz Toulona in Bordeauxa; nič manj nego 20 slučajev adoptiranja se je ugotovilo dosedaj!

Nastane pa strašno vprašanje: Kaj se je zgodilo z adoptiranimi dojenčki? Iz zagovorov zdravnikov in njegove žene je skleniti najhujše. Soba za otroke v vili je bila v takem stanju, da bi se moral dogoditi čudež, ako bi mlado človeško bitje tam lahko vzdržalo več nego par tednov. Najbolj zagonetno v zadevi je, da zakonca nista zahtevala za vsako dete odškodnino. Dr. Galou je nekoč sam odpotoval v Bordeaux in izročil stranki večjo vsoto za dojenčka. Zdi se da sta oba zakonca delala kupčije z otroci. Kakšne in kako — to je še nereseno. V vprašanje in čigar rešitev z nestrpnostjo pričakuje pariška javnost.

Kako se obvarujemo zastrupljenja z gobami?

I.

Bliža se glavna jesenska sezona gob. Odkar smo dobili prvo dobro knjigo o gobah (»Naše gobe«). Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvanimi tabelami. Sestavil Ante Beg. Cena v platno vezani knjigi Din 100), se je začelo tudi pri nas splošno zanimanje za gobe. Tako upoštevane gobe tudi zaslužijo, ker bi lahko zavzemale zelo važno mesto v ljudski prehrani in v našem narodnem gospodarstvu sploh, ako bi ljudje poznali vse užitne gobe naših gozdov ter jih tudi znali racionalno izkoristiti.

Glavna krivda, da se to pri nas in v naši državi v obče še ne godi, pa je pretirana bojazen pred zastrupljenjem. Statistično pa je dokazano, da se vsako leto mnogo več ljudi zastrupi z mesom, klobasami, ribami in raznimi konzervami, kakor pa z gobami. Torej bi morali posledno napovedati boj kot tudi navedenim živilom.

Med užjitimi gobami sta jedva 2% strupenih. Treba je torej v prvi vrsti, da se naučimo teh par strupenih gob dobro spoznati in jih razločevati od užjitih.

Uporaba gob za človeško hrano je stara, kakor je star človeški rod sam. Pralovek je bil bolj kot smo mi navezan na hrano, ki mu jo je nudila narava. Brezdomno se je zatekel kmalu tudi k gobam. Seve je moral biti takrat tudi zastrupljen mnogo številce, ker prvi ljudje še niso poznali protisredstev. Ravno iz teh vzrokov navaja tudi zgodovina starega veka več slučajev o zastrupljenju z gobami. Veliki pesnik Evripid je izgubil v enem dnevu ženo in tri otroke na posledicah zastrupljenja z gobami. Ista nezgoda je doletela papeža Klementa VII. in cesarja Karla VI.

Znano je, da so že stari Babilonci, Rimljani, Grki in Kitajci zelo radi uživali gobe ter z njimi živahno trgovali. Gotovo so tudi vsi ti narodi doživeli z gobami neverjetne izkušnje, kar pa jih je zbujalo le k večji previdnosti, ne pa, da bi se vsled tega odpovedali nadaljnjemu uživanju gob.

Glede števila strupenih gob in nevarnosti zastrupljenja vladajo pri našem razumu napačni, oziroma pretirani nazor. Marsikdo je mnenja, da je večina naših gob strupenih, le največ kakih 10 vrst poznajo naši ljudje za užitne. Resnica pa je, da rase po naših gozdih nad 200 užitnih vrst gob, a dokazano strupenih je le 4 do 5 vrst. Nadaljnje 4 vrste so samo sumljive, ki pa jih je prav lahko spoznati, ker so že na prvi pogled in po vonju nevarljive, oziroma sploh jako redke. Nekaj gob je ne- užitnih zaradi grenkega, pekočega ali zoprnega okusa in takega duha, ne da bi sicer bile nevarne zdravju.

Trdovratno je razširjeno popolnoma napačno mnenje, da imamo splošno zanesljive znake, po katerih se spozna strupene gobe, n. pr. ako prerezana ali pretrgana goba spremeni barvo, ako izseja sok (mleko), ako počrni srebrno žlico ali z gobami kuhano čebulo. Take krive nazore je razglasil prvi rimljanski pisatelj Celzij (okoli leta 20. pr. Kr.), a njegovi nauki se

človeštva trdovratno drže že 2000 let. Tak napadni nazor ne odvrača od uživanja dobrih gob, temveč provzroča največ nesreč. Imamo prav dobre gobe, ki kažejo strupene znake, ki ne kažejo nobenega teh znakov. Edino sredstvo za razločevanje užitnih gob od strupenih je: treba se je učiti spoznavati vse strupene gobe! V ta namen pa nam služi imenovana knjiga. Kdor s pomočjo slik in opisov v knjigi res natančno primerja vsako najdeno gobo, ta bo v par letih zanesljivo poznal vse strupene gobe in par tucatov dobrih, užitnih gob.

II.

O nevarnosti posamičnih strupenih gob so preiskave kemikov in farmakologov zelo različne. Strup je odvisev večkrat od letnega časa, od podnebja in zemlje, kjer goba rase, a tudi od priprav pri uživanju. Znano je, da v južni Rusiji in Moldaviji brez škode uživajo mušnice, prazene s slanino, česar pa bi pri nas nikomur ne svetovali. V naših krajih ima rdeča, belopikasta (krpasta) mušnica precej hud strup, ki se imenuje »muscarine« in že v malih količinah smrtno deluje. Tudi posušene mušnice so lahko še leta strupene. Še hujše strupene kot mušnice so strupeni kukmaki ali krompirjevke (amanita mappa, am. bulbosa, am. phalloides, am. viridis, am. citrina in am. verna, nem. Knollenblätterpilz). Kakor že povedo latinska imena, je ta strupenjača zelo različne barve: zelenkastobela, rumenkasta, citronasta in zelena. Rase od rane spomladi do pozne jeseni po vseh naših gozdih. Največ smrtnih slučajev provzroča vsako leto ravno ta goba, ker je pri površnem ogledu nekoliko slična eni najokusnejši evropskih gob, to je šampinjonu (gozdni ali ovčji šampinjon, psallista silvatica). Farmakologi so dognali v tej strupenjači tri različne strupe, katerih vsak zase deluje smrtno. Pri tem je posebno nevarno svojstvo, ker začne strup učinkovati šele 10 do 16 ur po zaužitju, ko se je razlezel že po vsej krvi, da je pomoč nemogoča. Kako lahko misliti, so naši neuki ljudje, dokazuje neki slučaj zadnjio jesen. Večak v gobarstvu je srečal na Večnji poti revno ženo in malega fantiča, ki sta nesla domov vsak svojo košaro gob. Mož je mimogrede pogledal fantiču v košaro ter zagledal kar na vrhu par teh hudih strupenjač. Opozorjena mati se je smejala, češ fant vse pobere. Lahko bi bila naslednjega dne cela rodbina mrtva.

Blijuvna golobica (russula emetica, nem. Spei-Täubling) vsebuje tudi tri strupe, vendar ni zdaleka tako nevarna, kakor prejnjia, ker njeni strupi takoj delujejo ter jih želodec izbljuje. Nevarna je tudi strupena ali krompirjeva ravnica (scleroderma vulgare, nem. Kartoffelbovist), ki je pa že zaradi odurne zunanosti (polna temnih bradavic), zaradi zoprnega duha in črne barve znotraj jo pač nihče ne pobere.

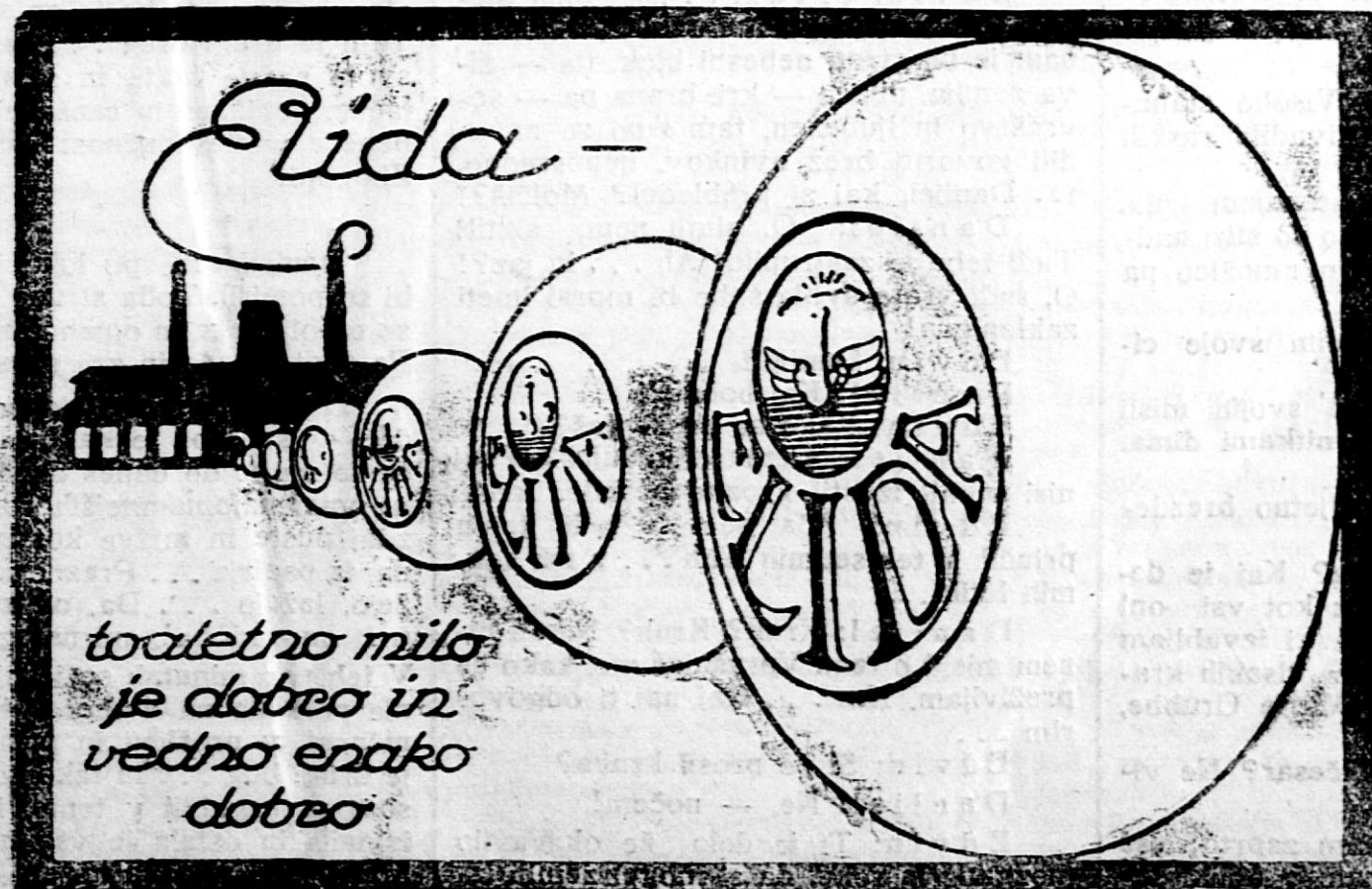
Vsi gobani, ki so pod klobukom ali po kocenu rdeči, kakor vrazil goban (boletus satanus), svinjski goban (b. pachypus), noroglavka (b. luridus) ostanejo vsekakor sumljivi, dasi novejšje preiskave niso našle na njih ničesar nevarnega.

Zveploglavko (hypholoma fasciculare) so smatrali poprej za hudo strupeno, toda dosedaj še ni dokazano, da bi bila kje provzročila zastrupljenja. Užitne so: takozvana strupena sirovka (lactaria terminosa, nem. Giftrichter), rdečeriava mlečničica (lactaria rufa), črna in osmojena golobica (russula nigricans, r. aelusta), smrekova ali svinjska sirovka (lactaria necator, nem. Mordschwamm), ako se prekuhalo in voda odlij, ker je sveži sok je oster.

Da sta siva mušnica (amanita pustulata) in pegasta mušnica (am. umbrina) užitni, ako se jima sleče kožica s klobuka, je itak že povedano v knjigi.

Da se vkljub neznatnemu številu strupenih gob pripete še vedno zastrupljenja, temu je vzrok zgolj nepazljivost. Vsaka prestara in že razkrajajoča se goba je lahko strupena ali vsaj škodljiva, četudi v svežem stanju nudi najboljšo jed. Slučajni zastrupljenja so se pripetili celo z delikatnimi smrčki (mavrohi) in jurčki, ako so se kupili na trgu ali v trgovinah prestari, ko jih že razlada plesen. Glavno pravilo bodi: gobe morajo biti še trdne in nikoli nad 48 ur stare, odkar so bile trgane. Tudi ne uživajmo nobene postane gobje jedi, posebno ne od prejšnjega dne.

Previdnost je povsod potrebna, poten pa je vsaka bojazen odveč.

Orobiž.

• Črno sveto pismo. S shoda črncev v Newyorku se poroča, da je kongres skla. nil, da se Kristusa nadomesti s črnim iz. veličarjem. Mojzes, David in Salamon morda niso ravno bili črni, ali njihova pot je bila gotovo temna. Črni škof Mac Hnre je izvajal: »Zahtevajmo od svojih slikarjev, da stari testament znova ilustrirajo. Vse bele osebe naj nadomestijo s črnimi. Krist je bil mogoče rdeče-rjave barve, prav gotovo pa ni bil bel. Ako bi danes prišel v Newyork, bi moral stanovati v črnem delu mesta.

• Vremenska katastrofa na južnem TI. roskem. Škoda, ki jo je povzročila neur. je ob Lago Maggiore, cenijo na 800.000 lir. Največ škode so povzročili vsled deževja nastali zemeljski plazovi.

• Politično delovanje Američank. »Chl. cago Tribune« poroča o obsežnih pripravah ameriških ženskih združenj za predstojajočo kongresno volitve. »National Womens Party« sklicuje volilno zborovanje, ki bo bavlilo v glavnem z določitvijo kandidatij. Doslej so bili objavljeni strankarski kandidati v 15 državah. Med temi je samo 6 ženskih imen. Ženskam ne zadostuje, da bi jih v kongresu zastopali gospodje, ki podcenjujejo njihove zahteve. Teh pa je v

izobilju. Toda le malo jih je ali pa nobe. nega, ki bi bil pripravljen, boriti se za ženske zahteve. Zato moramo me imeti v kongresu prave ženske zastopnice, tako izjavlja podpredsednica ženske stranke, Mis Paul.

• Širote ponesrečenih premogarjev. Iz Newyorka: Smrtne nesgode v pennsylva. nijskih premogovnikih so v dobi od leta 1916 do 1922 ubile očeta 4055 otrokom. Glasom poročila kompensacijskega urada države Pennsylvanije je povprečna starost teh sirot znašala 6 let in 34 tednov. Kompenzacija plačana materam teh otrok preneha po 303 tednih. Odkodnina za vsakega otroka se sicer nadaljuje tudi potem, do

kler otrok ne postane šest let star, ali redkokdaj presega 2 dolarja na teden. F. L. I. S.

• Borba proti alkoholu. Švedska vlada se je s posebnim dogovorom obvezala, da bo ameriški vladi energično pomagala v borbi proti alkoholu, zlasti proti tihotap. stvu z viskijem.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Miloš Siemenšek
Rezika Jeraj
zaročena
Ljubljana, 28. avgusta 1924
5621

Reklamni teden = za pisemski papir = Oglejte si izložbe in od 1. do 6. septembra pri tvrdki M. TIČAR, Šelenburgova ulica izredno nizke cene

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše po Din 5.—

Stara M. FRANZL & SIN 1888
Ilastnik FELIKS FRANZL
v Ljubljani, Privoz 10. — Poštni predal 44.

Službe

Dekle za vse, ki zna kuhati — išče. — Naslov pove uprava »SI. Narodae«. 5644

Šivilje in likarice se takoj sprejmejo v stalno delo — pri Belihar & Velepič, Spodnja Šiška 150. 5631

Potnika, izvehanega v prodaji in dinstrijsko tehničnih potrebščin — išče proti pla. ti in proviziji A. Lama pret, Ljubljana, Krekov trg št. 10. 5627

Natakarica na račun — se išče za majhno gostilno v večjem prometnem kraju. — Pogoj, da zna šivati. — Naslov pove uprava »SI. Narodae«. 5622

Prodajalka, starejša moč, želi mesta kot poslovodkinja; pre. vrate tudi podružnico. Ponudbe pod »Vestnac na podružnico »Sloven. skega Nar.« Celje. 5638

Kuharica, popolnoma izvehana — se išče za kliniko v Švici, katera bi kuhala za približno 30 oseb. Plača od 100 do 120 švic. frankov. — Naslov pove uprava »Slov. Narodae«. 5598

Kemična tvornica išče spretnega vodja in kontrolistinja. — Ponudbe z natančno navedbo dosedanjega zaposlenja in zahtevki plače pod »Verlaßliche Kraft 5093« na: Annoncenexpedition M. Dukes Nachf. A. G., Wien I/I. 5611

Kontoristinja, zmnožna knjigovodstva in korespondence se sprejme za takojšen nastop. Srobohrvaščina pogoj! — Ponudbe z referencami na tvrdko: Filip Šibenik, Ljubljana, Gosposka ulica št. 16. 5605

Postrežkinja, pridna in poštena — se sprejme k mali družini za čas od 10. do 2. ure popoldne. Prednost imajo one, ki stanujejo blizu cerkve Srca Jezusovega. — Naslov pove uprava Narodae. 5543

Mlad trgovec železninske stroke — z desetletno prakso, popolnoma večš. želi preme. niti svoje dosedanje mesto kot poslovodja, skla. dičnik ali potnik. — Po. nudbe pod »Železarska stroka/5596« na upravo »Slov. Narodae«.

Zlatarski vajenec se takoj sprejme. — Lud. Černe, Ljubljana, Wolfova ulica 3. 5642

Gaterista k polnojarmeniku — išče »Globus«, konzervna to. varna d. d. na Vrhnikih. Prednost imajo samci. — Plača po dogovoru. Sta. novanje da tvrdka. Na. stop takoj. Reflektira se samo na prvovrstne mo. či, ki so delale v velikih obratih. 5536

Kunim

Ia bukovo oglje, dobro žgano, popolnoma suho in vilano ter brez primesi — kupuje za ta. kojšnjo in poznejšo do. bavo v vagonskih doba. vah — družba Carbo. naria, Kočevje. — Ista prevzema vsako količino dobrega blaga ter ga pla. čuje vedno po najvišjih cenah. — Ponudbe pro. simo zaeno z navedbo razpoložljive količine, ce. ne in dobavnega roka na naslov: Družba Carbona. ria, Kočevje. 5342

Prodam

Damsko kolo se prod. — Naslov pove uprava »Slovenskega Narodae«. 5645

Vinski sodi v dobrem stanju, do 20 hektolitrov — naprodaj. — Poizve se: Jeranova ulica 13. 5640

Ostale slamnike, nakitene in prazne, pro. dajam po lastni ceni. — Horvat, Ljubljana, Stari trg 21. 5300

Žimnice (modroci), kuhinjska kro. denca in različne druge stvari — so poceni na. prodaj od torka: Reslje. va cesta št. 31, III. nad. stopnje. 5618

Jazbečarji, šest tednov stari, žsto. krvni (mati premirana na razstavi, rodovnik) — so prodajo. — Naslov pove uprava »Slov. Narodae«. — Reflektanti naznanijo pismeno naslov, sklicuj. se na štev. inserata. 5606

Naprodaj srednje velika pisarniška blagajna (Wiese & Co.), razno pohištvo, omara za knjige, chiffonier, mehka salonska garnitura, um. valnik in buffet z mar. mornato ploščo, postelje itd. — Dunajska cesta 15, levo stopnišče, II. nadstopnje, levo. 5409

Otroški voziček se ceno prod. — Knaf. ljeva ulica 18 (Serbec). 5646

Stanovanja

Lepa meblovana mesečna soba se odda dvema gospoda. ma. — Naslov: Vrhovce. va ulica 11, pritličje, des. no. 5629

Soba za častnika, za dobo od 5. do 25. septembra — se išče. — Ponudbe pod »Cista/5623« na upravo »Slov. Narodae«.

Išče se meblovana ali prazna soba z uporabo kuhinje — v mestu ali bližnji perife. riji. — Ponudbe pod »Ta. koj/5637« na upravo »SI. Narodae«.

Sokali

Dve kleti, posebno pripravi za vinski trgovino — se odda v najem. — Po. nudbe pod »Takoj« na: Aloma Company, Ljub. ljana. 5625

Trgovski lokal na prometnem kraju — se išče; event. se kupi vpeljana papirna ali ga. lanterijska trgovina. — Ponudbe pod »Takoj/5639« na upravo »Sloven. skega Narodae«.

Trgovina z vsem inventarjem — na prometni točki na pe. riferiji Ljubljane — se takoj prod. — Naslov pove uprava »Slovenske. ga Narodae«. 5580

Neenremitnine

Proda se vila z vrtom na najlepšem prostoru Ljubljane. Sta. novanje takoj na razpo. lago. — Poizve se v pi. sarni drja. Grablovia, odvetnika v Ljubljani, Sodna ulica št. 11. 5614

Prodaj posestvo na lepi ravni legi pri okrajni cesti, pet minut od farne cerkve in pošte. Njive, travnik, gozd in vinograd, vsega skupaj osem oralov. Kdor hoče samo štiri orale, oddam tudi. — Stanovanje takoj na razpolago. — Več po. ve: Anton Kidrič, pošta Makole pri Poljčanah. 5500

Enonadstropna hiša z vrtom in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prod. — Poizve se v Ljubljani, Opekarstva cesta 10. 41/T

Hišo v Ljubljani, tudi v predmestju, s pro. stnim stanovanjem — kupi goriški begunec. — Po. nudbe pod Gorican/5628 na upravo »Slovenskega Narodae«.

Pri prodaji posestva dosežete priznano naj. boljši uspeh, ako se po. služite posredovanja — Realitete pisarne »PO. SEST«, d. s. o. z. v Ljub. ljani, Sv. Petra cesta 24, pri kateri se stalno opla. šajo kupci. 54/T

Posojila

5000 Din posojila iščem za dobo od šestih mesecev proti 25 % ob. brestim in garanciji na prvem mestu. — Ponud. be pod »Nujno/5619« na upravo »Slov. Narodae«.

Dopisovanje

Tko se hoče brzo i dobro oženiti ili udati, neka pošlje svojo adresu na: Poštanski pre. tinac 231, Zagreb. 5478

Dopisovati želi z gospodino ali vdovo primerne starosti — brez krivde ločen gospod, 35 let star, na vodilnem me. stu pri večjem industrij. skem podjetju — v svrhu poznejše ženitve. — Do. pisi, če mogoče s sliko, pod »Bodočnost/5609« na upravo »Slov. Narodae«.

Ženitne ponudbe. Mnogo bogatih inozem. cev ter bogatih nemških gospodov, želi ženitve. Damam, tudi brez pre. mčjenja, daje diskretna pojasnila v nemščini — Stabrey, Berlin 113, Stol. pischesstrasse 48. 5412

Razno

Damski plašči in kostumi po meri. Naj. novjši modni časopisi na razpolago. — J. Kvas, Florijanska ulica 3. 5578

Dežnike popravila in izdeluje no. ve točno in solidno — Anton Pavlin, Ljubljana, Stranska pot 7. 5604

Trbovski premog in drva dobavlja **DRUŽBA ILIRIJA** Ljubljana Krajna Petra trg št. 5. Plačilo tudi na obroka. Telefon 230. 372

Matematiko za vse razrede srednjih šol poučuje ruski akade. mik — tehnik. — Naslov pove uprava »Slovenske. ga Narodae«. 5633

Izdelujem sadne mlino, prvovrstne, z lahkim po. gonom, granitnimi valji ter pocinjenim okovjem, po ugodni ceni. — Inter. resenti naj se obrnejo na Rudolfa Ravnikarja, klij. čavničarja v Radečah pri Zidanem mostu. 31/T

Trstje za strope se dobi najceneje pri — Anton Steinerju, Ljublja. na, Jeranova ul. 13. 53/T

Beli klobuki oblike, od 160 do 200 di. narjev, dvobarvni 170 di. narjev, različne druge barve 150 Din. — Hor. vat, Stari trg 21. 5301

Perje, kokošje, račje in gosje, puh, oddaja vsako mno. žino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Čako. vec. 52/T

Gostilničarjem in restavraterjem se priporoča za nakup papirnih servietov tvrd. ka M. Tičar, Ljubljana. 3592

Slike za legitimacije izdeluje najhitreje foto. graf Hugon Hibser, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7. 56/T

Velik osebni avto »Puche« za manufakturno blago ali usnje. — Po. nudbe je poslati na upra. vo »Slov. Narodae« pod »Avto/5612«.

Več gospodov se sprejme na dobro do. mačo hrano — s 1. sep. tembrom. Cena ugodna. — Vpraša se: Križevni. ška ulica št. 10, II. nad. stopnje. 5593

Zastopstva za deželne pridelke prevzame slovenska tvrd. ka na Dunaju. Svetuje pri nakupu strojev. — Naslov pove uprava »SI. Narodae«. 4809

Šunko, razne salame, pristne kranjske klobase, več vrst sira in vse delika. tesne specialitete. — J. Primec, Ljubljana, Du. najnska cesta 5. 5630

Prostovoljna sod. na javna dražba v zapuščno pok. Rafaela Giontinija spadajočega dragocenega starega po. hištva in drugih starin. skih predmetov — se bo vršila, ker je zaloga tako velika, tudi danes, v ne. deljo dne 31. avgusta t. l. od devete ure naprej na Valvazorjevem trgu št. 7, I. nadstopnje. **Mate Hafner,** notar kot sodni komisar. 5643

Znižane cene otroških vozičkov, dvokoles, malih pomožnih motorčkov ter raznih mo. točkljev, šivalnih stro. jev in pneumatike — »Tribuna«, F. B. L. Ljub. ljana, Karlovska c. 4. — Sprejemajo se v polno popravilo za emajljanje z ognjem, ponikljanje dvo. kolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obro. ke. Ceniki franco. 46/T

Znižane cene za otroške vozičke! Novi modeli. Poslužite se izdelkov domače to. varne otroških vozičkov in dvokoles »TRIBUNA« F. B. L. Ljubljana, Kar. lovska cesta 4. — Isto. tam se dobijo po nižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šival. ni stroji in pneumatika; sprejemajo se v polno popravilo za emajljanje z ognjem in ponikljanje dvokolesa, otroški vozič. ki, šivalni in razni drugi stroji. — Prodaja se tudi na obroke. — Ceniki franco. 46/T

NOVA SMRT
za podgane in miši, katerih lahko nalovite v eni noči do 30 komadov in to brez vsakega nad. zorstva. To dosežete samo z rav. nokar iznajdeno **avtomatično pastjo**, ki je izvrstne konstruk. cije in kakovosti, a kljub temu silno po ceni, ker stane komad samo Din 30 brez poštnine. Pla. čuje se v naprej ali po povzetju. Naročila naslovite: **Vorsio** na. slednik, oglasni zavod, Maribor, Slomškov trg 16. 5620

KURJA OCESA
odstrani v štirih dneh zajameno **BURGIT** Totokom 18 let milijon. krat preizkušeno. Dobite ga v lekarnah drožerijah in sadov. lgov.

Gen. zastopstvo: Ivan Svetec, Novo mesto (Slovenija). 5164

Franc Szantner
Ljubljana Šelenburgova 1

Trgovina vseh vrst čevljev za gospode, dame in otroke. Specialist za ortopedična in anatomska obuvala.

Uzjamstvo popravilnine

LOKOMOBILI
Lanz-Wolff Grad. god. 1914—22

HP	HP	HP	Novi
10—15	75—85	200—300	40—65 HP
15—20	80—100	300—400	50—80
20—25	90—120	400—500	70—100
25—30	100—130	500—600	100—140
30—40	120—170	600—800	130—170
40—60	130—180	800—1000	180—210
50—60	150—200	1000—1200	210—240
60—70	170—230	1200—1500	240—270

Prvorazredno generalno poprav. ljen. Iskušani. Jednogišnje tvor. ničko jamstvo. Potpuna montaža. Pogledajte naše stalno skladište

SIROVOULNI MOTORI BENZIN MOTORI Vse mlinске stroje
prvovrstne izvršitve, naprave modernih mlinov rekonstrukcija in prezidave
že obstoječih mlinov po modernem sistemu
silosi in tavanске žitnice, naprave za transport žita.
Velika zaloga v Zagrebu. Obisk inženjerja, projekti, prospekti in katalogi brezplačno.
Točna dobava. Cene zmerne. Transmisije Potpuna montaža

BRACA FISCHER d. d., ZAGREB
Pantovčak 5

Tvornica emajliranih peči Lutz' d. d.
Ljubljana VII, Frankopanska ulica 151

Tvornica izdeluje emajlirane peči pri. znano najboljše vrste, lakirane in belo emajlirane štedilnike, naprave za segre. vanje vode za kopanje in umivanje v zvezi s štedilnikom kakor tudi vse mo. derne kurilne naprave. Kot posebno novost izvršuje tvrdka tudi kmetiške 5648 peči v emajlirani izdelavi.

Dr. J. Robido dramska pesnitelj

„Rože ob poti“

izide v kratkem v ponatisu. Da se določi naklada izvodov, prosimo cenj. čitatelje, ki bi event. brošuro naročili, da nam to spo. roče. — Cena brošure bo približno Din 10 in se bo dobivala v

Narodni knjigarni v Ljubljani, Prešernova ulica 7.

Parfume na težo
prvovrstne kakovosti v vonju vijolice, šmarice, vrtnice l. t. t. 10 gramov brez steklenice po Din 8.—, kopelno Gady po Din 5.—, Velika izbira drugih znanih toalet. nega mila svetovnega slovesa kakor: Elida, Kiehlhauser, Calderara, Lohse, Ka. loderna, Ray, L. d. Najboljše brivsko milo v kockah in stebričih. Brivski čopiči. Raznovrstno drugo parfumerijsko blago, toaletne potrebščine ter potrebščine za maskiranje priporoča 5636

Toaletno milo

Parfumerija „Strmoli“
Ljubljana, Pod Trnovo 1.

Kolinsko vodo na težo
prvovrstne kakovosti, 50 gramov brez steklenice po Din 10.—, v steklenicah po Din 15.— in Din 25.—.

Parfume na težo
prvovrstne kakovosti v vonju vijolice, šmarice, vrtnice l. t. t. 10 gramov brez steklenice po Din 8.—, kopelno Gady po Din 5.—, Velika izbira drugih znanih toalet. nega mila svetovnega slovesa kakor: Elida, Kiehlhauser, Calderara, Lohse, Ka. loderna, Ray, L. d. Najboljše brivsko milo v kockah in stebričih. Brivski čopiči. Raznovrstno drugo parfumerijsko blago, toaletne potrebščine ter potrebščine za maskiranje priporoča 5636

Parfumerija „Strmoli“
Ljubljana, Pod Trnovo 1.

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi« FRANKOV, kavni pridelatek v zabojčih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno izčiščejo glavna obeležja, namreč: ime »Frank« in »kavni mlinček«. — »Pravi« FRANK; z mlinčkom« je kavni tako potreben, kakor začimba juhi.

Trbovski premog in drva dobavlja **DRUŽBA ILIRIJA** Ljubljana Krajna Petra trg št. 5. Plačilo tudi na obroka. Telefon 230. 372

Matematiko za vse razrede srednjih šol poučuje ruski akade. mik — tehnik. — Naslov pove uprava »Slovenske. ga Narodae«. 5633

Izdelujem sadne mlino, prvovrstne, z lahkim po. gonom, granitnimi valji ter pocinjenim okovjem, po ugodni ceni. — Inter. resenti naj se obrnejo na Rudolfa Ravnikarja, klij. čavničarja v Radečah pri Zidanem mostu. 31/T

Jedert Malgaj (Mitteregger)
zasebnica

ki je danes 19. po dolgi in mučni bolezni mirno, boguvdano preminila. Zemeljski ostanki blage in nepozabne pokojnice se prepeljejo v nedeljo, 31. avgusta t. l. ob 15. iz hiše žalosti, Sp. Šiška, Knezova ulica 121, na pokopališče k Sv. Križu.

Sp. Šiška, dnc 29. avgusta 1924.

Neutolajljivi ostali.

MAGGI-jeva zabela dopolnjena za 25 do 50 % ceneje! MAGGI

Ne zavrzite torej Vaše izpraznjene MAGGI-jeve steklenice, temveč dajte si jo od Vašega trgovca po znižani ceni zopet napolniti! Za to so pripravne samo MAGGI-jeve steklenice št. 0, 1, 2 in 3. Pazite na to, da se Vaša seboj prinešena prazna steklenica samo iz te velike MAGGI-jeve steklenice dopolni.

JUHAN
Denite
v juho in prikuhe
krepčilo hrane
— JUHAN —
imate iz preprostih jedil
izvrstno, zdravo in redilno
hrano. 4914 b

Preoblikovalnica 5641
damskih in moških klobukov
Barborič-Lavršan
Mestni trg 7 - LJUBLJANA - Mestni trg 7
— preoblikuje po najnovejših modelih —
Velika izbira damskih klobukov in nakita

Ceneno češko perje!
1 kg sivega pouljenega perja D 70, na pol belo D 90, belo D 100, boljše D 120 in 150, mehko jak puh D 200 in 225, boljše vrsta D 275. Pošiljatve carine prosto, proti povzetju od D 300 naprej poštnine prosto. Vzorec zastonj. Blago se tudi zamenja in nevršete vzame nazaj. Naročila samo na **Benedikt Sachsel, Lobez 35** pri Pilznu, Češkoslovaška. Postne pošiljke hodijo iz Češkoslovaske v Jugoslavijo okrog 14 dni. 5635

Kotlarje
z daljšo prakso iščejo
Strojne tovarne in livarne
v Ljubljani. 5624

Lisiče kože
sprejema v črno, alaska, križasto, skunks barvanje in strojenje —
PRVA JUGOSLOVENSKA BARVARILNA, KRZMARSTVO IN STROJARSTVO Z ELEKTRICNIM OBRATOM. Delo se sprejema: LJUBLJANA, KRIZEVNIŠKA 7. 13119

Velika zaloga klobukov in slamnikov se dobi pri
Franc Cerar
družba z o. z., tovarna v Stobu, pošta Domžale

Prevezamo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri Kovarčevič i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

Robert Smielowski,
arhitekt
in mestni stavbenik
Rimska cesta 2.

Izvršuje načrte in proračune, prevzema stavbna dela vseh vrst, kakor tudi presojevanje in cenitve pod solidnimi in najugodnejšimi pogoji.
Zidna opeka
od lastne opekarnice na Viču, priznana kot najboljša kakovost, in od skladišča, Opekarska cesta 18, po najnižji dnevni ceni. 50 T

VII. dunaiski mednarodni sejem
od 7. do 14. septembra 1924.
Največja izbira vseh predmetov
dunajske mode
moška in ženska oblačila, perilo, trikotaža, pleteno in modno blago, klobuki, slamniki, dežniki, solčniki, čevlji.
Porabnostno, kvalitetno in luksuzno blago, cene brez konkurence!
5171
Pojasnili:
Wienermesse, Wien VII,
kakor pri vseh častnouradnih zastopstvih; v Ljubljani avstrijski konzulat, Turjaški trg 4, Josip Zider.

OGLAS.
Gradsko poglavarstvo u Sarajevu uz saradnju svih privredno-trgovačkih institucija priredjuje dne 21., 22., 23. septembra o. g.
VELIKI SARAJEVSKI SAJAM
stokom i stočnim proizvodima
Od općine grada Sarajeva broj 22, 376 od 31. jula 1924. 5506

COSULICH LINE
Otvoritev direktne proge iz domaće luke SPLITA za SANTOS (Brazilija) in BUENOS AIRES (Argentina) s parnikom
BELVEDERE
ki je urejen na nafta-kurjavo in odplove iz splitske luke dne 11. SEPTEMBRA 1924. — Parnik prevaža potnike samo v srednjih kabinah, kabinah III. razreda in medkroviu. — Odprava potnikov iz Zagreba in Ljubljane dne 6. SEPTEMBRA 1924. 5484
Vsa pojasnila daje takoj in brezplačno
Cosulich Line
Generalno zastopstvo za Kralj. SHS J. G. Drašković, Zagreb, Cesta „B“ 3. Tel. 24—98 in Cosulich Line, zastopstvo v Ljubljani, Simon Kmetec, Kolodvorska u. 30. Tel. 66

V lastnem interesu
vseh jugoslovanskih trgovcev je, da posetijo
VZORČNI VELESEJEM v PRAGI
21. do 28. septembra 1924
kjer se jim nudi najugodnejša prilika, da stopijo v direktni stik z bogato češkoslovaško industrijo in trgovino.
Znižana vožnja po jugoslovanskih železnicah 50%, po češkoslovaških železnicah 30%.
19. septembra skupen izlet jugoslovanskih trgovcev.
Sejmska legitimacija služi kot vizum za potovanje v Češkoslovaško.
Cena legitimacije 20 Din.
Pojasnili in legitimacije daje:
Češkoslovaški konzulat Ljubljana, Breg.
Aloma Company Ljubljana, Kongresni trg.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA
R. Z. Z. O. Z.
v novourejenih prostorih
v Ljubljani
Mestni trg št. 6 Mestni trg št. 6
obrestuje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po
8%
Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in cesilje terjatov.
Posojila daje le proti popolni varnosti na yknjižbo, proti poroštvu in proti zastavi. 37 T

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica
Ivan Bricelj, Dunajska c. 19,
se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerne. 1798

Drva
trboveljski premog
H. Petrič
Ljubljana
Gospodarska cesta 16
Telefon 343 57 T

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnih-
kov ter sprehajalnih
palic.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Zaloga klavirjev in pianinov
na najboljših tovarnih **Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Hözl, Schweighofer, Original Stingl** itd.
Tudi na obroke.
Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana,
Hilšerjeva ulica številka 5.

Zobotehnika
prvovrstnega, popolnoma veččega zlate in kavčukove tehnike, iščem. — Ponudbe s spričevani na upravo Slov. Naroda pod „Zobotehnik-5601“

Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Priporočamo na veliko in malo
galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumbce, čipke, vezeno, sprehajalne palice, kravate, srajce, čevljarske in krojaške potrebščine.
Najnižje cene. Postrežba točna.

Zastopnike
ki so dobro uvedeni pri industrijah itd., iščemo za razpečevanje prvovrstnega gasilnega aparata „KNOCK-OUT“ po vseh večjih krajih v Sloveniji.
Mexida d. o. z., Ljubljana, Kolodvorska ulica 34-II

Najnovejši pat. izum.
Izvrstna novost.
B. O. B. tvornica beton. blagajn
— d. d. Vukovar —
Brzojavke: Bob, Vukovar — Tel. int. 56
Proizvodnja in odprava vsakovrstnih
blagajn iz jeklobetona
omar za dokumente
tresornih vrat itd. itd.
v najlepši in najsolidnejši izdelavi.
Glavno zastopstvo in samoprodaja za
celo Jugoslavijo: **Armin Goldstein,**
agencija in komisijonalna trgovina Vukovar.
Zastopstvo in depot: **Matador, Zagreb**
Ilica št. 5. 29 T

Šolske knjige
za ljudske, osnovne in srednje šole ter učiteljske, licej in tehnično srednjo šolo ima v najnovejših izdajah v zalogi
Narodna knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica št. 7.

Športne in društvene znake
emajlirane in brez emajla v vseh kovinah izdeljuje naj-solidnejše in najcenejše
Ljudevit Grisebach, tvornica zlatne i srebrne robe,
Zagreb, Martićeva ulica 23. 48 T